खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना प्रतिवेदन

टकलाक गाविस

पर्वत
जिल्ला

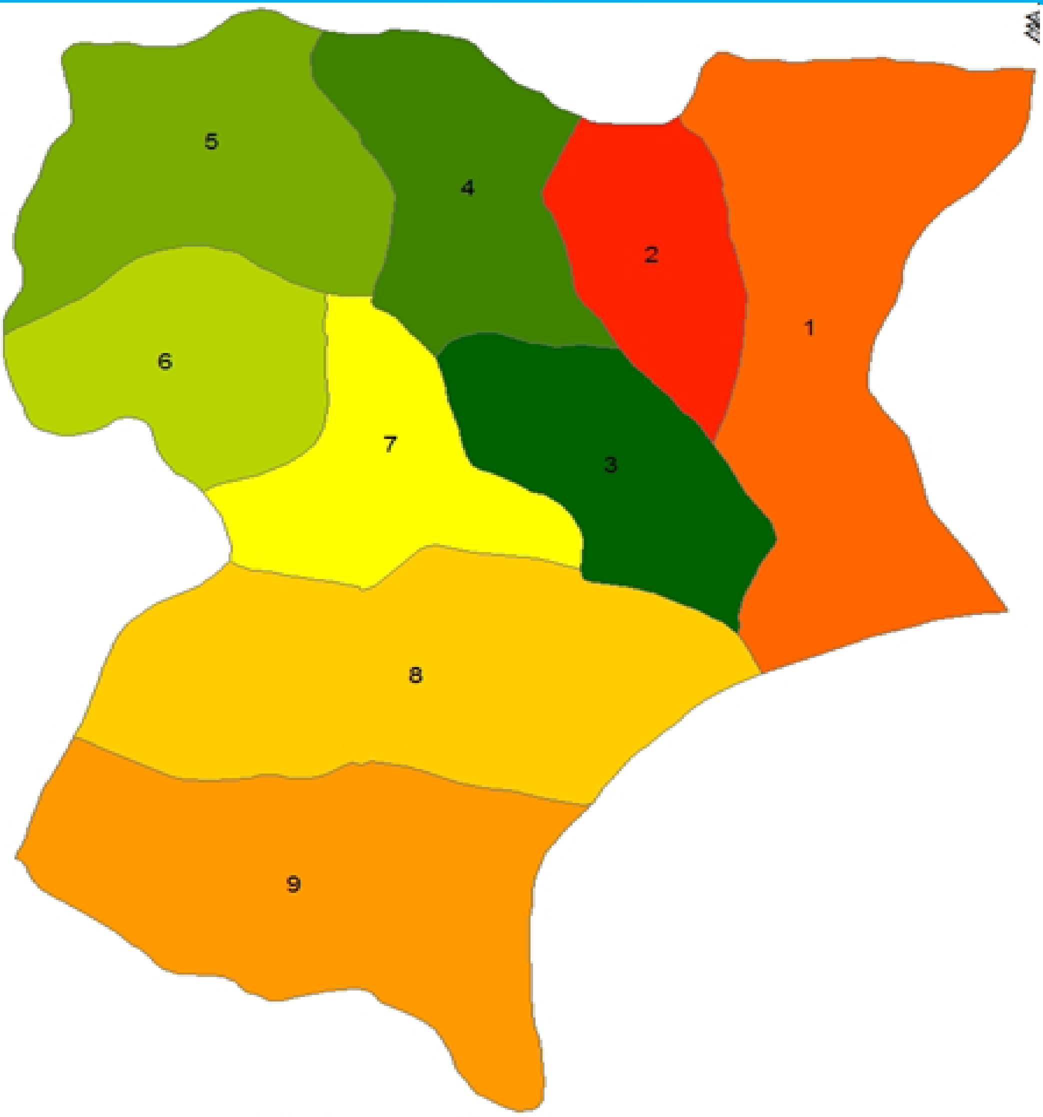

तयार गर्ने

गाउँ विकास समितिको कार्यालय, टकलाक

तयार गरिएको मिति : २०७२/....../......

गाउँ विकास समिति स्तरीय
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना
अद्यावधिक प्रतिवेदन

टकलाक, पर्वत

२०७२

<u>विषय सूची</u> पृष्ठ नं.

१.	परिचय	१
	१.१ पृष्ठभूमि	१
	१.२ उद्देश्य	२
	१.३ विधि	२
	१.४ सिमितता	३
२.	गाउं विकास समितिको संक्षिप्त जानकारी	३
	२.१ अवस्थिति, सिमाना तथा प्रशासनिक विभाजन	३
	२.२ क्षेत्रफल तथा भूउपयोग	४
	२.३ जनसंख्या, घरधुरी र जातजाती	४
३.	खानेपानीको अवस्था	६
	३.१ गाविसको खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था	६
	३.२ खानेपानीको विद्यमान अवस्था	८
४.	स्वास्थ्य र सरसफाइको तुलनात्मक अवस्था	९
५.	गाविसको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना कार्यान्वयन तथा संशोधित कार्य योजना	१२
६.	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तथा विपद् जोखिम न्यूनिकरण	१३
	अनुसूचीहरु	१५
	अनुसूची–१: प्रत्येक वडाको जनसंख्याको विवरण	१५
	अनुसूची–२: घरधुरी तथा जातीय समूदाय सम्बन्धी अध्यावधिक तथ्यांक	१६
	अनुसूची–३: गाविसस्तरीय सूचनाहरु	१७
	अनुसूची–४: खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था	१८
	अनुसूची–५: पानीको स्रोत संबन्धी विवरण	२०
	अनुसूची–६: विद्यमान पोखरीहरुको अवस्था	२३
	अनुसूची–७: खानेपानीको सुविधास्तर निर्धारण	२३
	अनुसूची–८: आ.व. २०७०/०७१ सम्म सम्पन्न भएका १७ योजनाहरु र प्रयोगमा रहेका श्रोतहरु एवम् उक्त योजनाहरुको हालको अवस्था	२५
	अनुसूची–९: सम्पन्न भएका खानेपानी योजनाको संचालनको अवस्था	२६

अनुसूची–१०: उप–स्वास्थ्य चौकी संग लिईएको तथ्यांक २८

अनुसूची–११: विद्यालयको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था २९

अनुसूची–१२: सार्बजनिक संघ संस्थाहरुको वर्तमान खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था २९

अनुसूची–१३: टोलहरुको विद्यमान खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था ३०

अनुसूची–१४: खुल्ला दिसा मुक्त पछिको गतिविधिको सहयोगमा गाविसस्तरको पहुंचको अवस्था ३२

अनुसूची–१५: वडास्तरिय तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाहरुको विवरण ३३

अनुसूची–१६: गाविस स्तरिय तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाहरुको विवरण र लागत ३५

अनुसूची–१७: गाविस स्तरीय पूर्ण सरसफाइ रणनैतिक योजना ३६

यस भित्र प्रयोग गरिएका सक्षिप्त रुपहरुः

आर. भि. टि.	रिजर्भ्वायर टंकी
आ. व.	आर्थिक वर्ष
उ. मा. वि.	उच्च माध्यमिक विद्यालय
किमि	किलोमिटर
क्र.सं.	क्रमसंख्या
खा. पा.	खानेपानी
खा. पा. यो.	खानेपानी योजना
गाविस	गाउं विकास समिति
जि. आई.	ग्याल्भनाइज्ड आइरन
जि. वि. स.	जिल्ला विकास समिति
नि. मा. वि.	निम्न माध्यमिक विद्यालय
ने. रु.	नेपाली रुपैंया
नं.	नम्बर
प्रा. वि.	प्राथमिक विद्यालय
मा. वि.	माध्यमिक विद्यालय
वि. सं.	विक्रम सम्बत
स. स. यो.	सरसफाइ योजना
सि. सि.	कलेक्सन च्याम्बर
VWASH	**Village Water, Sanitation and Hyigene**
VWASHCC	**Village Water, Sanitation and Hyigene Coordination Committee**

१. परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपाल सरकारको सन् २०१७ सम्ममा सबैलाई खानेपानी र सरसफाइ सुबिधा पुऱ्याउने लक्ष्य हासिल गर्ने दिशामा सहयोग गर्दै स्थानीय निकायहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकार र फिनल्याण्ड सरकारका बीच पश्चिमाञ्चल तथा मध्य पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका गरी चौध वटा जिल्लाहरुमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रम सञ्चालनको लागि द्विपक्षिय सम्झौता भए वमोजिम पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ परियोजना सन् २००८ देखि २०१३ अवधिको पहिलो चरण सफलतापूर्वक सम्पन्न गरी सन् २०१३ देखि २०१८ सम्मको अवधिको लागि दोस्रो चरण आरम्भ भएको छ ।

यस सन्दर्भमा समुदायले सहभागितात्मक रुपमा तर्जुमा गरेको योजनाले मात्र समुदायका वास्तविक आवश्यकताको पहिचान गर्न सक्दछ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा गरिने बाह्य सहयोग वास्तविक आवश्यकता भएको वर्गमा पर्दछ जसले स्थानीय सरकारको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने क्षमतालाई विकास गरी सन् २०१७ को नेपाल सरकारको लक्ष पुरा गर्न सहयोग गर्दछ भन्ने मान्यतालाई अंगीकार गरी परियोजनाको पहिलो चरणमा विभिन्न ५२ वटा गाविसको गाउंस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना र एउटा नगरपालिकाका वडाहरुको वडास्तरीय योजना तर्जुमामा सहयोग गरिएको थियो ।

यस परिप्रेक्ष्यमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनामा तर्जुमा भएका क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन गर्नको लागि परियोजनाले पहिलो चरणमा पर्याप्त आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलव्ध गरायो जसको फलस्वरुपः खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताको क्षेत्रमा उक्त गाविसहरुमा आमूल परिवर्तन भएको छ ।

परियोजनाको दोस्रो चरणको परियोजना दस्तावेजले वास्तविक रुपमा सेवाविहीन, जसले हालसम्म खानेपानी कार्यक्रमको लागि कुनै पनि बाह्य सहयोग प्राप्त गरेका छैनन् त्यस्ता क्षेत्रमा मात्र परियोजनाको सहयोग केन्द्रीत गर्ने निर्देश गरे वमोजिम परियोजनाको सहयोग विस्तारको लागि थप दुर्गम तथा सेवाविहीन गाविसहरु छनौट गरी सोहि वमोजिमको योजना तर्जुमा गरी सहयोग गर्ने भन्ने उल्लेख भएको छ । यसका साथै परियोजनाको पहिलो चरण सम्पन्न भएका गाविसहरुबाट क्रमशः परियोजनाको सहयोगको बहिर्गमन गर्दै जानको लागि समेत उक्त गाविसहरुको हालको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको वस्तुस्थिति अद्यावधिक गर्नु आवश्यक देखिएको साथै परियोजनाको बहिर्गमन पश्चात समेत गाविसले सेवा पुग्न बांकी रहेका क्षेत्रमा अतिरिक्त स्रोतको खोजी गरी वा आफ्नै स्रोत परिचालन गर्न समेत अद्यावधिक खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको आवश्यकता पर्ने भएकोले समेत पहिलो चरणमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा भएका सबै गाविसहरुमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक गर्नु वाञ्छनीय देखिएकोले खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक कार्यमा सहजीकरण गर्ने जिल्ला विकास समिति, जिल्ला प्राविधिक कार्यालय जस अन्तर्गतको जिल्ला खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता इकाइ र गाउं विकास समिति समेतलाई उक्त कार्यको लागि सहयोगी दस्तावेजको रुपमा तयार गरिएको <u>गाउं विकास समिति स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा</u>

स्वच्छता योजना अद्यावधिक गर्ने निर्देशिका(VWASH Plan Updating Guidelines) वमोजिम यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

गाउंस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक कार्यको समग्र उद्देश्य गाउं विकास समितिलाई स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६ को दफा (६५) ले प्रत्येक स्थानीय निकायलाई आफ्नो सिमाक्षेत्र भित्र सञ्चालन हुने विकास निर्माण कार्य जनमुखी, सहभागितात्मक, प्रभावकारी, सुव्यबस्थित र दीगो प्रतिफल दिने गरी सञ्चालन गर्न आवधिक गाउं विकास योजना तयार गरी सोही योजना अन्तरगतका आयोजनाहरुलाई प्राथमिकताको आधारमा सञ्चालन गर्न निर्देशित गरे वमोजिम अद्यावधिक गाविस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तयार गरिएको छ ।

यसका अतिरिक्त यस कार्यका खास उद्देश्यहरु निम्न वमोजिम रहेका छन्:

- गाउं विकास समितिको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण गरी सबैका लागि खानेपानी र सरसफाइ सुबिधा उपलव्ध गराउन अब आवश्यक पर्ने स्रोतको पहिचान गर्नु,
- गाविस क्षेत्रभित्र सेवाविहीन, सेवा प्राप्त र सुविधा स्तरोन्नती गर्नुपर्ने समुदायको पहिचान गरी प्राथमिकिकरण गर्ने र सोहि वमोजिम स्रोतको विनियोजन गर्ने,
- गाविसको पूर्ण सरसफाइको रणनैतिक योजना तर्जुमा गर्ने र सोहि वमोजिम कार्यक्रमहरु तय गर्ने,
- जलवायु परिवर्तनबाट खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा पर्न गएका तथा भविष्यमा पर्न सक्ने असरहरुको वारेमा अध्ययन गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका क्रियाकलापहरु पहिचान तथा तर्जुमा गर्नु,
- पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ परियोजनाको दोस्रो चरणको अवधारणा वमोजिम उक्त गाविसमा परियोजनाको सहयोगको स्तर निर्धारण गरी सोहि वमोजिम कार्ययोजना तयार गर्ने कार्यमा सहयोग गर्नु रहेको छ ।

१.३ विधि

गाउंस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक कार्यको लागि निम्न वमोजिमको क्रियाकलाप गरिएको थियो ।

क्र.सं.	क्रियाकलापको नाम	समयाबधी	कैफियत
१	सहजकर्ताको तालिम तथा विद्यमान खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको डेस्क अध्ययन कार्य	७ दिन	जिल्लास्तरमा
२	गाविसस्तरीय अद्यावधिक कार्यशाला	१ दिन	गाविसस्तरमा
३	वडास्तरीय कार्यको लागि तयारी	३ दिन	गाविसस्तरमा
४	वडास्तरीय तथ्यांक अद्यावधिक कार्यशाला	९ दिन	वडास्तरमा

५	तथ्यांकको प्रारम्भिक विश्लेशण तथा योजना तर्जुमा पूर्व तयारी	८ दिन	गाविसस्तरमा
६	गाविसस्तरीय योजना तर्जुमा कार्यशाला	२ दिन	गाविसस्तरमा

उपरोक्त क्रियाकलापहरुमध्ये सहजकर्ताको तालिम व्यवस्थापन र प्रतिवेदन लेखन कार्यको संयोजन जिल्ला विकास समितिले गरेको छ भने बांकी क्रियाकलापहरु सहजकर्ताको सहयोगमा गाउं विकास समिति/VWASHCC र वडा नागरिक मञ्चले आयोजना गरेका थिए ।

समग्र अद्यावधिक कार्यको अगुवाई गाविसले गरेको थियो जसको लागि गाविसलाई आवश्यक सहयोग गर्न जिल्ला विकास समितिले एकजना सामाजिक र एकजना प्राविधिक कर्मचारी उपलब्ध गराएको थियो ।

१.४ सिमितता

यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना, जिल्लाको यस क्षेत्रको विकासको निम्ति पूर्णरुपमा सहयोगी रहेपनि यसका आफ्ना केही सीमितताहरु रहनेछन्:

- अपर्झट आउनसक्ने तत्कालिन आवश्यकताहरुको प्राथमिकिकरण
- पर्याप्त बजेट विनियोजनमा न्यूनता
- प्राथमिक तहको तथ्याङ्कको सहज उपलब्धता
- राजनैतिक स्थिरता एवं स्थानीय सरकार तथा सुशासन
- पर्याप्त प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारीको खटनपटन
- दातृ राष्ट्र तथा संघ, संस्थाहरुको सहयोगको सुनिश्चितता एवं निरन्तरता
- राजनीतिज्ञ तथा योजनाकारहरुको दूरदृष्टि

२. गाउं विकास समितिको संक्षिप्त जानकारी

२.१ अवस्थिति, सिमाना तथा प्रशासनिक विभाजन

टकलाक गाउं विकास समिति जिल्लाको सदरमुकाम कुश्मा बजार बाट दक्षिण दिशातर्फ रहेको छ । यस गा.वि.स. विश्व मान चित्रमा २८°००’१९” देखि २८°०२’००”सम्मको उत्तरी अक्षांश र ८३°३७’१८” देखि ८३°३८’०८” सम्म पूर्वि देशान्तरमा फैलिएको छ । यसको पूर्वमा त्रिवेणी गाविस, पश्चिममा शालिग्राम गाविस, उत्तरमा उरामपोखरा र बेहुलीवास गाविसहरु र दक्षिणमा स्याङ्जा जिल्लाको पिंडीखोला गाविस पर्दछ । राजनैतिक विभाजनका हिसाबले यो गाउं विकास समिति जिल्लाको निर्वाचन क्षेत्र नं. २ र इलाका नं. १० अन्तरगत रहेको छ । २१ वटा बस्तिहरुमा विभाजित यस गाउं विकास समितिको प्रशासनिक कार्य वडा नं. ७ टकलाकमा रहेको आफ्नै कार्यालय भवन बाट हुंदै आएको छ ।

पर्वत जिल्ला

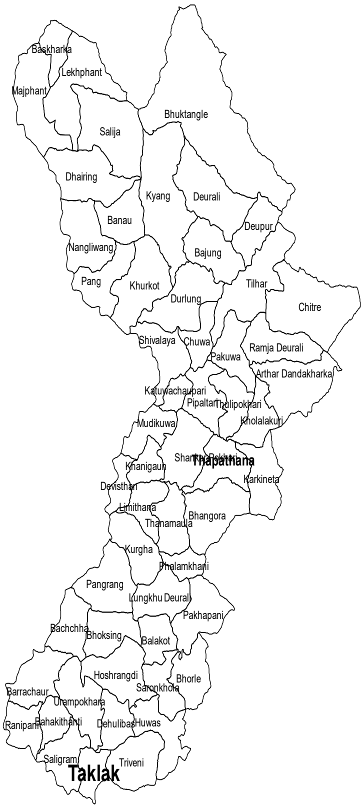

२.२

क्षेत्रफल तथा भूउपयोग

भिरालो धरातलिय स्वरुपले बनेको यो गाउं विकास समिति समुद्री सतहदेखि ५६० मिटर देखि १,५८० मिटर सम्म उचाईमा अवस्थित छ । यस गाउं विकास समितिको कूल क्षेत्रफल करिब ४.५३ वर्ग किलोमीटर रहेको छ। यस गाविसको भूउपयोगको स्थिति निम्न बमोजिम रहेको छ।

वस्ति तथा खेती योग्य जमिन	: ५१.९० %
वन जंगल क्षेत्र	: २९.६६ %
घांसे भूमि	: ०१.३३ %
झाडी क्षेत्र	: १५.३२ %
अन्य नदी किनार, वगर क्षेत्र	: ०१.७९ %

(श्रोत : गाविस पार्श्व चित्र २०६७)

२.३ जनसंख्या, घरधुरी र जातजाती

टकलाक गा.वि.स.मा जातजातीको वसोवासको अवस्थालाई हेर्दा विविधता रहेको पाईन्छ। वडा भेला, घरधुरी सर्वेक्षण अध्ययनबाट आएको तथ्याङ्क अनुसार हाल यस गाविसमा कुल ३२९ घरधुरी रहेका

छन । यस गाविसको कूल जनसंख्या (प्रक्षेपित) १,४८२ मध्ये महिलाको जनसंख्या ८४५ अर्थात ५७.०२% र पुरुषको ६३७ अर्थात ४२.९८% रहेको छ। अन्य जातजाती समुदायको वाहुल्यता रहेको यस गाविसमा अन्य जातजातीको १८८ (५७.१४%), दलितको ९४ (२८.५७%० र आदिवासी जनजातीको ४७ (१४.२९%० घरधुरी रहेको छ। विस्तृत विवरण अनुसूची- १ र २ मा दिइएको छ।

टेबुल नं १ (वडा अनुसारको जातजातीको विवरण)								
वडा नं	टोल/वस्ती हरूको संख्या	घरधूरी						
		दलित	जनजाती	तराई पिछडा वर्ग	धार्मिक अल्प संख्यक	बाहुन क्षत्री	अन्य	जम्मा
१	४	१९	१०	०	०	१७	०	४६
२	२	२	२	०	०	०	२३	२७
३	२	१८	१९	०	०	०	०	३७
४	२	०	०	०	०	३	१५	१८
५	३	५	०	०	०	०	२०	२५
६	२	२४	०	०	०	०	२२	४६
७	३	६	०	०	०	०	३८	४४
८	२	२	१०	०	०	०	३६	४८
९	१	१८	६	०	०	०	१४	३८
जम्मा	२१	९४	४७	०	०	२०	१६८	३२९

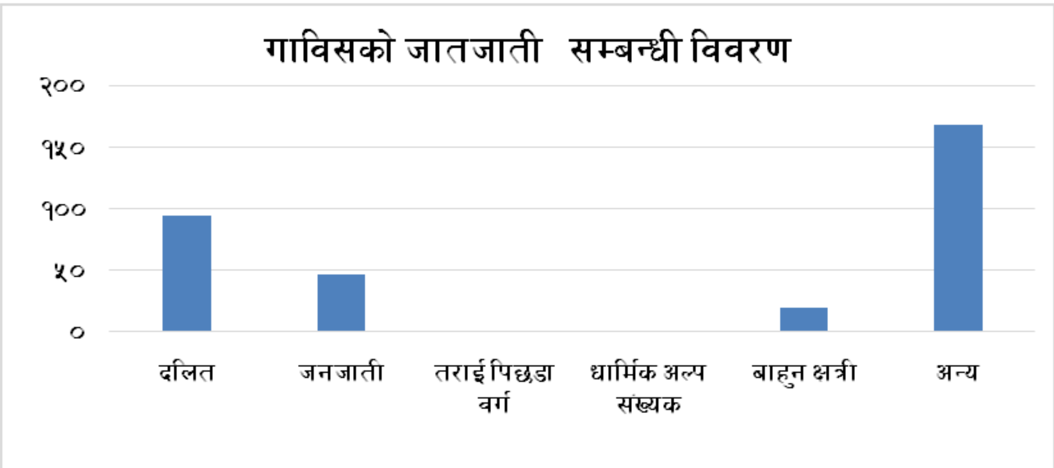

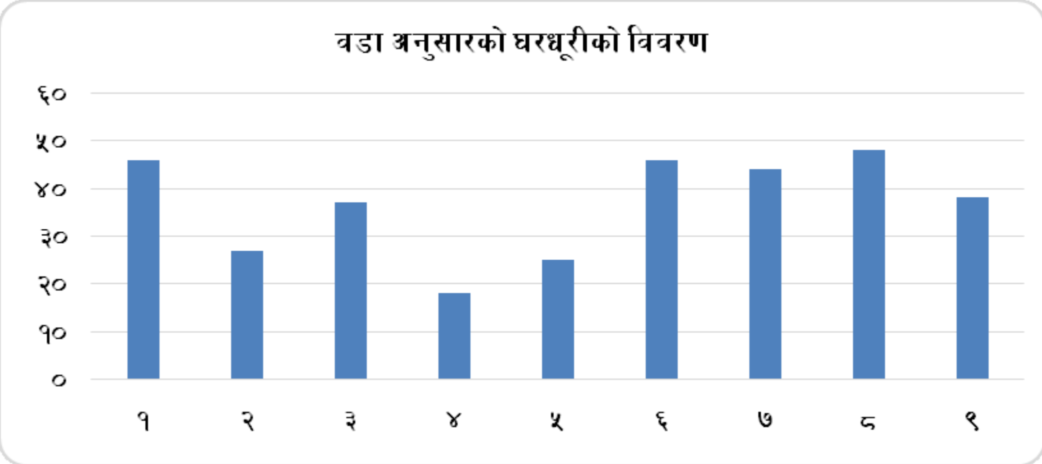

यस गाविसमा एउटा मा. वि र ३ वटा प्राथमिक विद्यालय रहेका छन् भने ३ वटा सेवामूलक कार्यालयहरु उप स्वास्थ्य चौकी, अतिरिक्त हुलाक सेवा कार्यालय र गाविसको कार्यालय रहेका छन् ।

यस गा.वि.स.मा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रम शुरु भए पछि हालको समयमा दक्ष जनशक्तिको अवस्था हेर्दा सुधारिएको चुलो बनाउने मिस्त्री १ जना र स्थानिय चर्पी निर्माण कार्यकर्ता ३ जना गरी कूल ४ जना रहेको तथ्यांकले देखाउंदछ । विस्तृत विवरण अनुसूची- ३ मा दिइएको छ ।

३. खानेपानीको अवस्था

३.१ गाविसको खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था

यस गाविसका जम्मा ३२९ घरधुरी मध्ये खानेपानी सेवा प्राप्त घरधुरी ६७ अर्थात २०.३६% र सेवावाट बञ्चित घरधुरी २६२ अर्थात ७९.६४% रहेको छ। जस मध्ये योजनाको धाराबाट पानी खाने २०.३६% र मूल कुवाको खानेपानी प्रयोग गर्ने घरधुरी ७९.६४% रहेको छ। यसको विवरण अनुसूची-४ मा दिइएको छ।

टेबुल नं २

वडा नं	जम्मा घरधूरी	हालको खानेपानी थाप्ने स्थान			
		धारा	मूल	कुवा	खेला, नदी
१	४६	२७	०	१९	०
२	२७	०	०	२७	०
३	३७	०	०	३७	०
४	१८	१५	०	३	०
५	२५	२५	०	०	०
६	४६	०	०	४६	०
७	४४	०	०	४४	०
८	४८	०	०	४८	०

टेबुल नं ३

व्डा नं	जम्मा घरधूरी	खनेपानीको गुणस्तर			
		राम्रो	औसत	नराम्रो	ज्यादै नराम्रो
१	४६	२७	१९	०	०
२	२७	०	२७	०	०
३	३७	०	३७	०	०
४	१८	१५	३	०	०
५	२५	२५	०	०	०
६	४६	०	४६	०	०
७	४४	०	४४	०	०
८	४८	०	४८	०	०

९	३८	०	०	३८	०
जम्मा	**३२९**	**६७**	**०**	**२६२**	**०**

९	३८	०	३८	०	०
जम्मा	**३२९**	**६७**	**२६२**	**०**	**०**

टेबुल नं ४

वडा नं	जम्मा घरधूरी	उपलब्ध पानीको परिमाण			
		पर्याप्त	औसत	अपुग	ज्यादै कम
१	४६	०	१०	३६	०
२	२७	०	२७	०	०
३	३७	३७	०	०	०
४	१८	०	१८	०	०
५	२५	०	०	२५	०
६	४६	०	०	०	४६
७	४४	०	४४	०	०
८	४८	०	४८	०	०
९	३८	०	०	३८	०
जम्मा	**३२९**	**३७**	**१४७**	**९९**	**४६**

टेबुल नं ५

वडा नं	जम्मा घरधूरी	Time Needed to fetch water (Roundtrip)			
		< 15 Min	16-30 Min	31-60 Min	> 1 Hour
१	४६	२७	१९	०	०
२	२७	०	२७	०	०
३	३७	०	०	०	३७
४	१८	१५	०	०	३
५	२५	२५	०	०	०
६	४६	०	०	०	४६
७	४४	०	०	०	४४
८	४८	०	०	०	४८
९	३८	०	०	०	३८
जम्मा	**३२९**	**६७**	**४६**	**०**	**२१६**

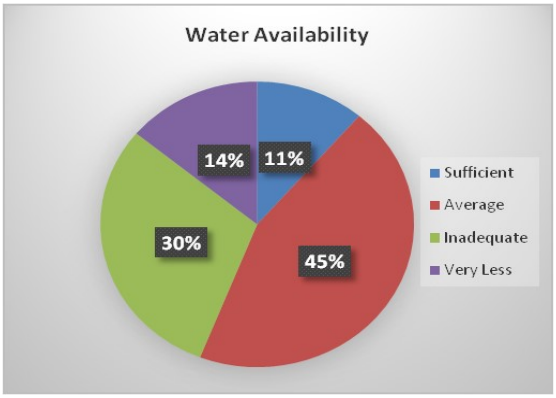

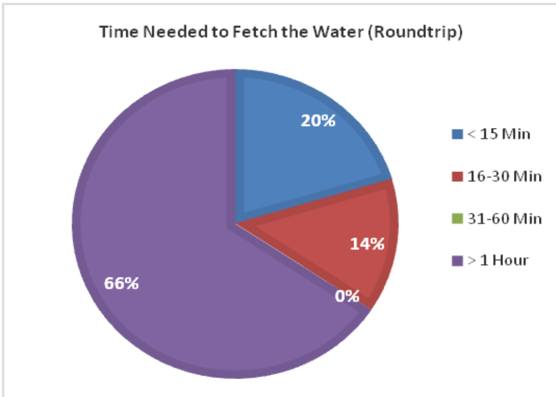

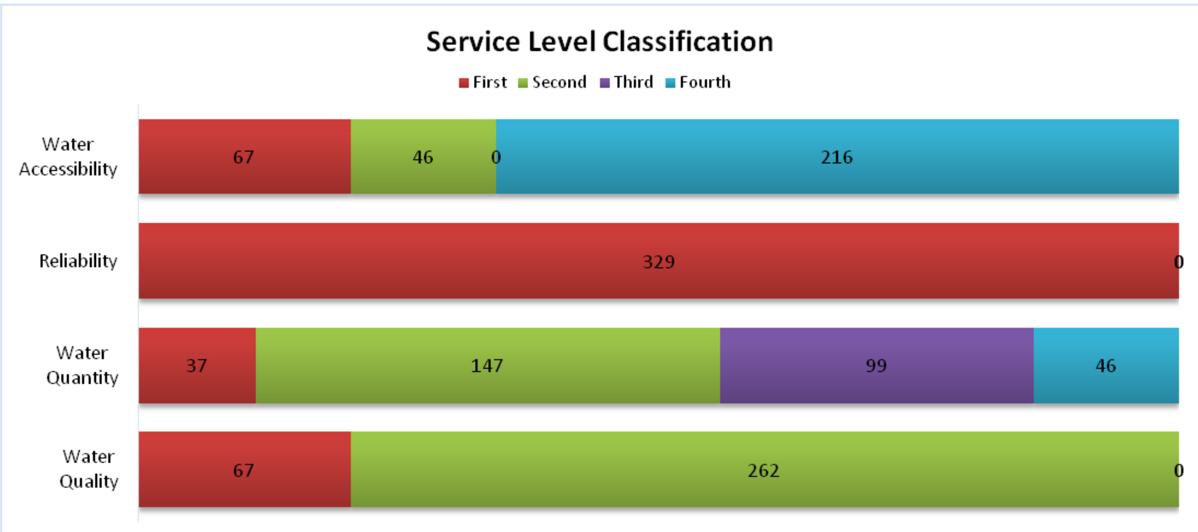

टेबुल नं ६				
Service Level Indicator	Service Level			
	First	Second	Third	Fourth
Water Quality	67	262	0	0
Water Quantity	37	147	99	46
Reliability	329	0	0	0
Water Accessibility	67	46	0	216
Service level	**500**	**455**	**99**	**262**

टेबुल नं ७					
Ward No	Total HHs	Source Reliability			
		12 Months	9-12 Months	6-9 Months	< 6 Months
1	46	46	0	0	0
2	27	27	0	0	0
3	37	37	0	0	0
4	18	18	0	0	0
5	25	25	0	0	0
6	46	46	0	0	0
7	44	44	0	0	0
8	48	48	0	0	0
9	38	38	0	0	0
Total	**329**	**329**	**0**	**0**	**0**

पानीको स्रोत सम्बन्धी विवरण : यस गाविसमा साना ठूला गरी जम्मा ३१ वटा खानेपानीका स्रोतहरुको वहाव मापन गरिएको छ। सबैभन्दा सानो ०.०४ लि.प्र.से र सबैभन्दा ठुलो ०.८३ लि.प्र.से. रहेका छन् । ठूला स्रोतहरुमा सिस्ने गैरा मूल ०.८३ लि.प्र.से. वडा नं ४ र जुकेगैरा पंधेरो मूल ०.७५ लि.प्र.से. वडा नं २ मा रहेका छन्। यसको विवरण अनुसूची–५ मा दिइएको छ।
त्यसै गरि १ र ६ वडाहरुमा २/२ वटा पोखरीहरु रहेका छन् । ३ वटा पोखरीहरु माटोको मात्र र एउटा पोखरी माटो र ढुंगा बाट बनेको देखिन्छ। एउटा पोखरी घरायसी प्रयोजनको लागि र वांकी ३ वटा जनावरको प्रयोगको लागि बनाईएको छ। २ वटा पोखरीको अवस्था मध्यम र २ वटा पोखरीको अवस्था नराम्रो देखिन्छ। यसको विवरण अनुसूची–६ मा दिइएको छ।

३.२ खानेपानीको विद्यमान अवस्था

सुबिधास्तर वर्गिकरण गर्दा २१ वटा टोल मध्ये ११ वटा (५२.३८%)पानी थाप्ने स्थानको अवस्था धेरै नराम्रो, ३ वटा (१४.२९%) को अवस्था नराम्रो, ७ वटा (३३.३३%) को अवस्था औसत रहेको तथ्यांकले देखाउंछ भने अवस्था राम्रो रहेको कुनै पनि देखिंदैन। विस्तृत विवरण अनुसूची–७ मा देखाइएको छ।

आ.व. २०७०/०७१ सम्म सम्पन्न भएका १७ योजनाहरु र प्रयोगमा रहेका श्रोतहरु एवम् उक्त योजनाहरुको हालको अवस्था अनुसूची–८ र ९ मा देखाइएको छ। जस मध्ये ९ वटा योजनाको भौतिक अवस्था सन्तोषजनक र बांकी ८ वटाको नराम्रो देखिन्छ। विभिन्न समयमा सम्पन्न भएका सबै योजनाहरु ग्राभिटी प्रणालीका रहेका छन् र सबैमा खानेपानी सुरक्षा योजना (WSP) लागु गर्नु पर्ने, १४ वटामा पानीको गुणस्तर (ईण्टेक तथा मूल क्षेत्रमा) सुधार गर्नु पर्ने, ८ वटा मा स्रोत संरक्षण र ११ वटामा

पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरु मर्मत गर्नु पर्ने देखिन्छ। त्यस्तै बांध गैरा वडा नं ७ भुसालडाडाको योजना पुन निर्माण गर्नु पर्ने देखिन्छ। हाल यस गाविसमा एउटा पनि खा.पा.यो. निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको देखिदैन।

४. स्वास्थ्य र सरसफाइको तुलनात्मक अवस्था

गाउं स्तरिय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अध्यावधिक गर्ने सिलसिलामा स्थानीय स्वास्थ्य चौकी संग लिईएको तथ्यांक अनुसार ५ वर्ष भन्दा मुनीका बच्चाहरुको पोषणको अवस्था सामान्य रहेको देखिन्छ। झाडापखाला सम्बन्धी उपचार गरिएका ५ वर्ष मुनिका बच्चाहरुको कूल संख्या ९ मध्ये सबैको ग्रा. स्वा.का. बाट उपचार गरिएको देखिन्छ। कुपोषण तथा भिटामिन ए एवम् खनिज तत्वको कमी देखिएको छैन। विस्तृत विवरण अनुसूची–१० मा देखाईएको छ।

यस गाविसका टोलहरुको विद्यमान सरसफाइ तथा स्वच्छताको तथ्यांक हेर्दा कूल ३२९ घरधुरी मध्ये २६९(८१.७६%) घरधूरीमा पक्की चर्पी र ६०(१८.२४%) घरधूरीमा कच्ची चर्पी रहेको देखिन्छ।
४ वटा सरकारी (सामुदायिक) विद्यालय रहेको यस गाविसमा सबै सामुदायिक विद्यालयको आफ्नै भवन छ। विद्यार्थी संख्या छात्रा १७९, छात्र १०१ गरी जम्मा २८० र शिक्षिका १४, शिक्षक १३ गरी जम्मा २७ विद्यार्थी, शिक्षकको कूल संख्या ३०७ रहेको छ। खानेपानी प्रणाली एउटामा छ, त्यहि पनि पर्याप्त छैन। सबै विद्यालयमा शौचालय छ। एउटा शौचालय लैङ्गिक मैत्री रहेको छ। शौचालयको लागि पानीको ब्यवस्था, ३ वटामा देखिन्छ। एउटामा मात्र साबुनको ब्यवस्था भएको देखिन्छ। एउटामा शौचालय संख्या र आकार प्रयाप्त देखिदैन। विस्तृत विवरण अनुसूची–११ मा देखाईएको छ।

टेवुल नं ८ विद्यालय र उपलब्ध सुविधाहरू

विद्यालय	विद्यालयको संख्या	विद्यार्थीको संख्या	शिक्षक शिक्षिकाको संख्या	खानेपानी सुविधा	शौचालयको स्थिति	लैङ्गिक मैत्री
प्रा. वि	३	९७	१५	०	३	२
नि.मा.वि	०	०	०	०	०	०
मा.वि	१	१८३	१२	१	१	१
उच्च मा.वि	०	०	०	०	०	०
जम्मा	**४**	**२८०**	**२७**	**१**	**४**	**३**

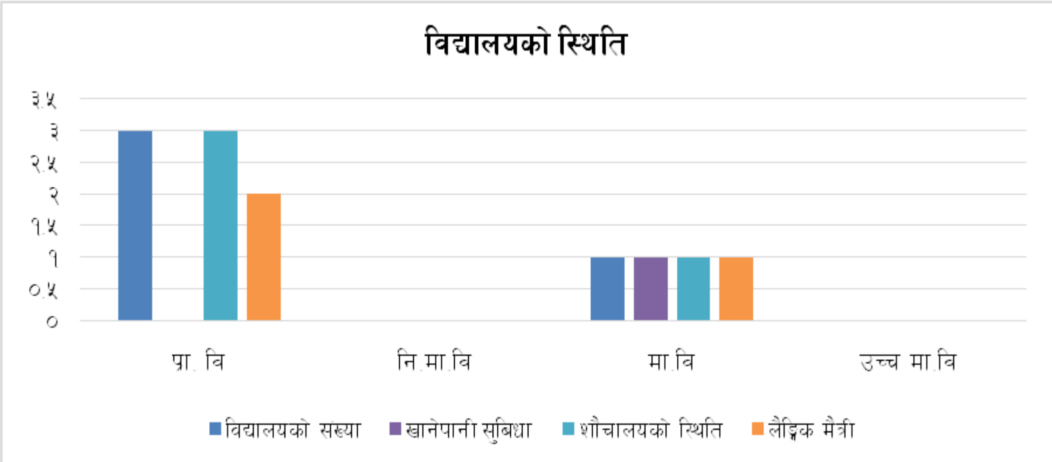

सार्वजनिक संघ संस्थाहरुमा भएको खानेपानी तथा सरसफाइको सुविधा संबन्धमा, प्राप्त तथ्यांक बमोजिम यस गाविसमा रहेका ३ वटा संघ संस्थाहरुमध्ये सबैको आफ्नो भवन छ। खानेपानीको सुविधा कुनैमा पनि छैन। शौचालयको सुविधा सबैमा छ। फोहर ब्यवस्थापनको अभ्यास, खाल्डोमा फाल्ने र जलाउने देखिन्छ। विस्तृत विवरण अनुसूची-१२ मा देखाईएको छ।

टेबुल नं ९ : संघ संस्थाहरू र उपलब्ध सुविधा						
संस्थाहरू	संघ संस्थाहरूको संख्या	संस्थाको भवन	अनुमानित प्रयोगकर्ताहरू	खानेपानीको सुविधा	शौचालय छ/छैन	शौचालय प्रयोगमा छ/छैन
Government	३	३	९	०	३	
Public	०	०	०	०	०	
NGO/CBOs	०	०	०	०	०	
Other	०	०	०	०	०	
जम्मा	**३**	**३**	**९**	**०**	**३**	

सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था: गाविसको जम्मा ३२९ घरधुरी मध्ये २६९ घरधुरीमा पक्की शौचालय, ६९ घरधुरीमा सुधारिएको आधुनिक चुलो, ५८ घरधुरीमा भांडा सुकाउने चांग, १४० घरधुरीमा फोहर फाल्ने खाडल, ९ घरधूरीमा भांडा माझ्ने प्लेट फर्म , २१ घरधुरीमा पानी शुध्दिकरणको लागि घरेलु विधि अपनाउने गरेको, ८६ घरधुरीमा हात धुने ठाउ, १६९ घरधूरीमा करेसाबारी ब्यवस्थापन भएको, १५४ घरधूरीमा करेसाबारीमा खेर गएको पानी प्रयोग गर्ने र २२२ घरधुरीमा स्वच्छ तरिकाले खानेकुरा ब्यवस्थापन गर्ने गरेको तथ्यांकले देखाउंछ। विस्तृत विवरण अनुसूची-१३ मा देखाईएको छ।

टेबुल नं १० : शौचालय एवम् सरसफाइ सम्बन्धी वडागत विवरण										
वडा नं	टोलको संख्या	शौचालय संख्या		जम्मा	भांडा माझ्ने प्लेट फर्म	फोहर फाल्ने खाडल	भांडा सुकाउने चाङ	बायो ग्यास भएको	सुधारिएको चुलो	सौर्य उर्जा
		पक्की	कच्ची							

१	४	४२	४	४६	०	३७	२४	०	३७	०
२	२	२५	२	२७	०	१६	१५	०	५	०
३	२	२८	९	३७	०	२	४	०	१४	०
४	२	१८	०	१८	१	०	३	०	३	०
५	३	१७	८	२५	०	०	०	०	०	०
६	२	४१	५	४६	०	२८	३	०	४	०
७	३	३०	१४	४४	०	७	१	०	६	०
८	२	४०	८	४८	०	४८	०	०	०	०
९	१	२८	१०	३८	०	३८	०	०	०	०
जम्मा	**२१**	**२६९**	**६०**	**३२९**	**१**	**१७६**	**५०**	**०**	**६९**	**०**

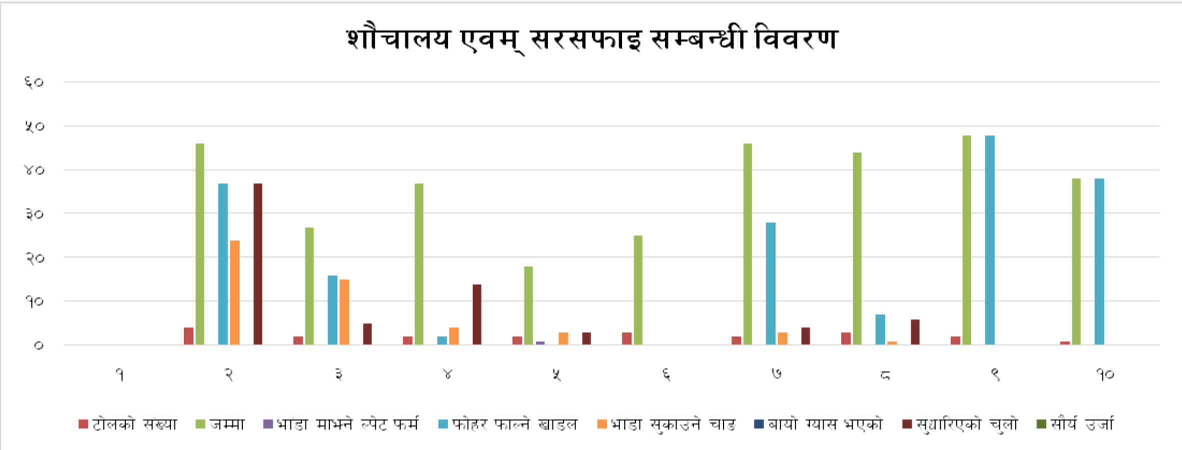

खुला दिसा मुक्त पछिको पूर्ण सरसफाइको अवस्था हेर्दा पूर्ण सरसफाइका क्रियाकलापहरु क्रमागत रुपमा भै रहेको तथ्यांकले देखाउंछ। विस्तृत विवरण अनुसूची-१४ मा देखाईएको छ।

५. गाविसको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना कार्यान्वयन तथा संशोधित कार्य योजना

वडास्तरमा तर्जुमा गरी प्राथमिकता क्रम तोकिएका योजनाहरु २० मध्ये सबै ग्राभिटि रहेका छन् भने ८ वटा ग्राभिटि पुनः निर्माण र बांकी १२ वटा ग्राभिटि मर्मत रहेका छन्। विस्तृत विवरण अनुसूची-१५ मा देखाईएको छ।

गाविस स्तरमा प्रस्ताव गरिएका खानेपानी योजनाहरु निम्नानुसार रहेका छन्।

गाविसस्तरीय प्राथमिकताक्रम	योजनाको नाम	योजनाको प्रकार	वडा नं	लाभान्वित टोलहरुको नाम	जम्मा लाभान्वित घरधुरी	सेवा नपुगेका घरधुरी
१	भैंसी गैरा	ग्राभिटी	१,३	फलेवास १०,ढुङ्गेखर्क २१	३१	३१
२	सिस्ने गैरा	ग्राभिटी	४,५,६	माझखण्ड २५, नेटा २१, बाहाबी १५, लामागरा ३, पल्लो टोल २, नेवारेडाडा १५, सार्कीटोल ५	८६	७८
३	तुरतुरे, रिठा प.धेरो	ग्राभिटी	८,९	सिगारकोष ६६	६६	६६
४	सानो पंधेरा	ग्राभिटी	८	सिगारकोष २८	२८	२८
५	बांध पंधेरा (पोखरा)	ग्राभिटी	१,२,३	कात्तिके १०, कामीगाउं १६, स्यामथुम्का १५	४१	४१
६	बांध गैरा	ग्राभिटी	७	घैयाखेत १५, टकलाक १३, भुसालडाडा १६	४४	४४
७	वाय गैरा	ग्राभिटी	८	खर्क १०	१०	१०
८	जुके गैरा	ग्राभिटी	२	भाटे थुम्का १२	१२	१२
९	सिस्ने गैरा	ग्राभिटी	९	स्यामथुम्का ३	३	३
				जम्मा	३२१	३१३

प्रस्तावित योजनाहरुको प्रक्षेपित जनसंख्या र प्रति ब्यक्ति लागतको आधारमा अनुमानित लागत तयार गर्दा यस गाविसको लागि खानेपानीको सेवा पु-याउन मात्र रु १४,०९०,००० खर्च लाग्ने देखिन्छ। विस्तृत विवरण अनुसूची-१६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

प्रस्तावित खानेपानी योजनाहरु निर्माण गर्नको लागि सम्भावित श्रोतहरु :

- उपभोक्ता स्वयं, स्थानीय समुदाय तथा संघ संस्थाहरु
- गाविस
- जि.वि.स.
- खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय
- अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु
- **दातृ राष्ट्र तथा निकायहरु**

गाविस स्तरीय अन्य योजनाहरु प्रस्तावित गरिएको छैन।

६. जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तथा विपद् जोखिम न्यूनिकरण

१) पर्वत जिल्लाको बर्षात तथा तापक्रम

वर्षा र तापक्रमको तथ्यांक जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग अन्तर्गतका मौषम मापन केन्द्रबाट लिएको हो । यो तथ्यांक उक्त विभागको वेबसाइटको जलबायु पोर्टलमा उपलब्ध छ । पर्वत जिल्लाको हकमा कुश्मा त्रिवेणी सिरकोन र कार्कीनेटा गरि चार ठाउंमा रहेका मौषम केन्द्रको तथ्यांक उपलब्ध रहेको छ । चित्रमा प्रस्तुत वर्षातको तथ्यांक उक्त चारै ठाउंका केन्द्रका तथ्यांकहरूको वार्षिक औसत हो भने तापक्रम को तथ्यांक भने कुश्मा केन्द्रको मात्र रहेको छ ।

क) वर्षा

चित्र १ मा सन १९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक औषत वर्षात देखाइएको छ । चित्रमा देखाइएजस्तै औषत वर्षात १८०० मि.लि देखि २८०० मि.लि सम्म रहेको छ । १९८८, १९९५, १९९८ र २००७ मा बर्षाको अधिकतम परिमाण रहेको देखिन्छ भने १९७९, २००४ र २००५ मा न्यून वर्षा भएको देखिन्छ । विगत तीस बर्षको अवधिमा समग्र वर्षाको परिमाण करिब ५० मिमि ले घटेको देखिन्छ । विगतको ६ वर्षको तथ्यांकलाइ हेर्दा ५ वर्षमा औसतभन्दा न्यून वर्षा भएको देखिन्छ । यदी यही अवस्था निरन्तर हुदै गयो भने भविष्यमा पानीका श्रोतहरुमा नकारात्मक असर पर्ने देखिन्छ ।

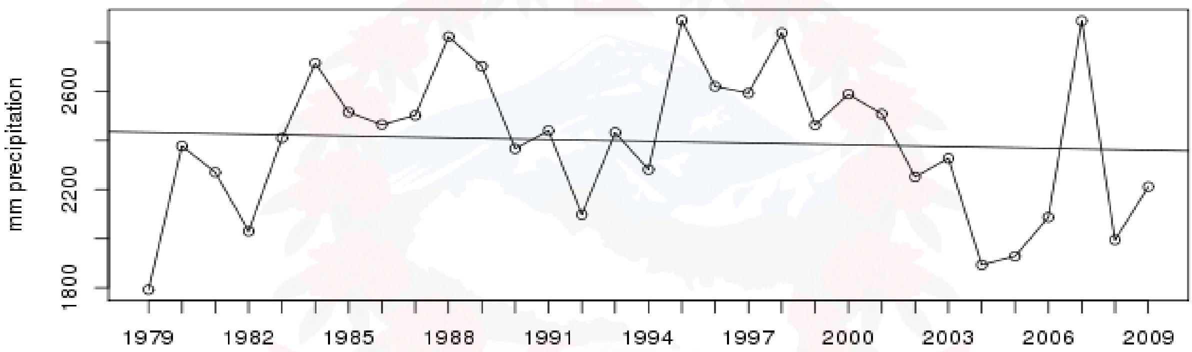

Mean Observed Rainfall From 1979 To 2009 Months January February March April May June July August September October November December for KUSHMA, TRIBENI, SIRKON, KARKI NETA {y=-2.409 x year + 7200.0, r= -0.07379, p= 0.6932, S.E.= 0.6932}

१९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक बर्षातको औसत

ख) मासिक औसत बर्षात (१९९४ देखि २००९)

ग्राफ २ मा सन् १९९४ देखि २००९, १५ बर्षको मासिक बर्षातको फरक प्रस्तुत गरिएको छ उच्च वर्षात गर्मीयामको मनसुनको समय, बैशाख महिना देखि भाद्र महिना सम्म देखिन्छ मनसुनको बेलाको मासिक सबभन्दा बढी वर्षातको औसत ६०० - ८०० मिलिमिटर देखिन्छ । सन् १९९५, १९९८ र २००७ मा यो औसत बढेर ८०० मिलिमिटर नाघेको थियो । हिउंदको समयमा अतिनै कम वर्षा र कहिलेकांही वर्षात् नहुन पनि सक्छ, पर्वत जिल्लाको हकमा पनि हिउादमा वर्षा ज्यादै कम वा नभएको देखिन्छ । १९९६ र १९९८ हिउंदे वर्षा अधिक भएको देखिन्छ ।

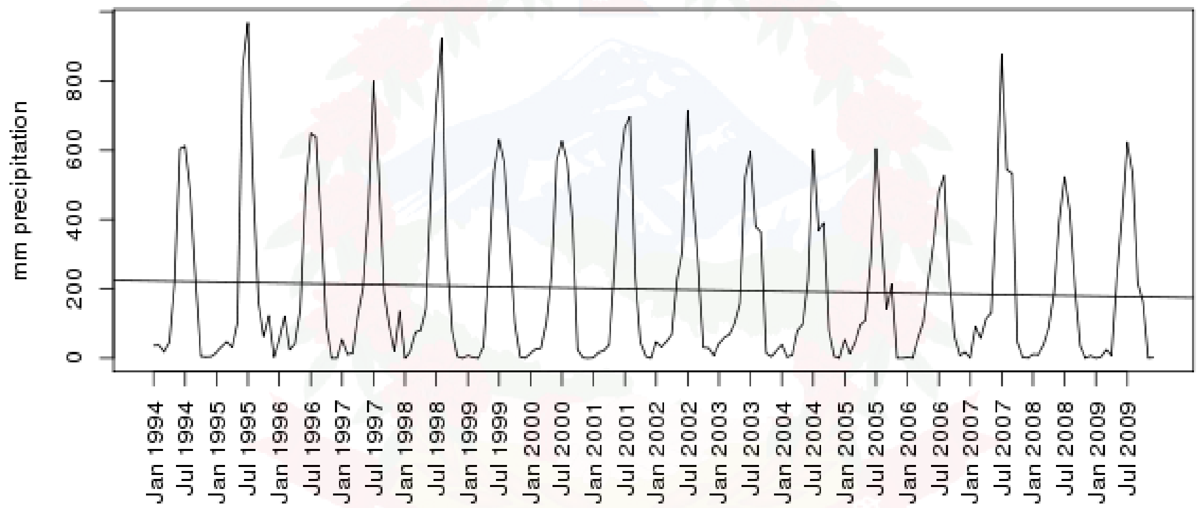

- Average Observed Rainfall From 1994 To 2009 for KUSHMA, TRIBENI, SIRKON, KARKI NETA {y=-2.845 x year + 5894.0, r= -0.05553, p= 0.4443, S.E.= 0.4443}

१९९४ देखि २००९ सम्मको मासिक वर्षाको औसत

ख) अधिकतम तापक्रम

ग्राफ ३ मा कुश्मा केन्द्रको १९८९ देखि २००९ सम्मको अवधिको बार्षिक अधिकतम तापक्रमको औसत तथ्याक्त प्रस्तुत गरिएको छ। तीस वर्षको अवधिमा अधिकतम तापक्रम २००० मा २६.५ डिग्री र २००९ मा ३१ डिग्री सेल्सियस रहेकोदेखिन्छ भने समग्र वीस वर्षको अधिकतम तापक्रमको औसत करिब ०.५ डिग्री सेल्सियसका दरले बढेको देखिन्छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागको वेबसाइटमा न्यूनतम तापक्रमको ग्राफ पनि उपलब्ध छ।

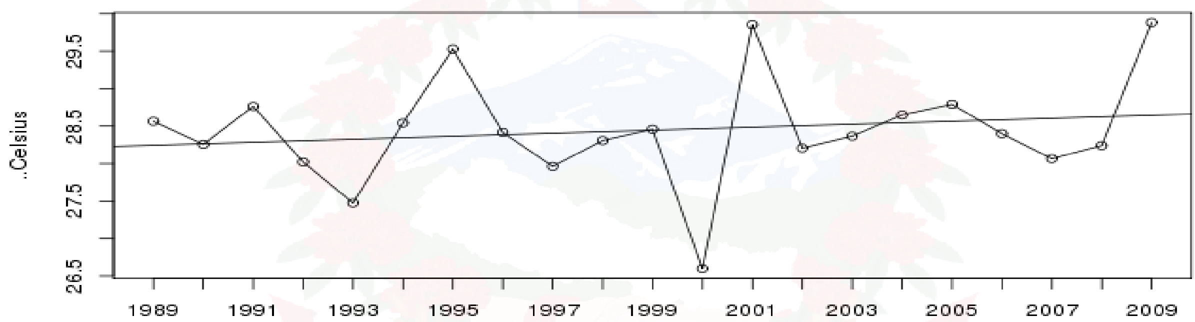

- Average Observed Temp-Max From 1979 To 2009 Months January February March April May June July August September October November December for KUSHMA {y=0.01996 x year -11.44, r= 0.1703, p= 0.4606, S.E.= 0.4606}

१९८९ देखि २००९ सम्मको अधिकतम तापक्रमको औसत

टकलाक गाविस भित्र समग्रमा जोखिम सम्बन्धी सिकाई र पहिचान निम्नानुसार पाइएको छः

जोखिम संबन्धी विगतको अनुभव					विश्लेषण र न्यूनिकरण				
वडा नं	वर्ष	जोखिम	स्थानीय तहमा पारेको असर	स्थानीयको बुझाई	संभावित जोखिम	जोखिमबाट पर्न सक्ने असर	प्रभाव पर्न सक्ने समुदाय	प्रभावको अवस्था	सम्बन्धित विपद् तथा जोखिम न्यूनिकरणका विकल्पहरू

१ देखि ९	०५१/०५२	खडेरी	खेतीबाली कम भएको	जलवायु परिवर्तन, वातावरणीय असर	खडेरी	खेतीपातीमा असर उब्जनी कम हुने	सबै क्षेत्रमा	उच्च	वृक्षारोपण गर्नु पर्ने
९	०६९/७०	पहिरो	खानेपानीमा असर, बाली नालीमा असर	जलवायु परिवर्तनको असर	पहिरो	जमिन र धन जनको क्षति	सिगारकोषा	उच्च	वृक्षारोपण, रिटेनिङ वाल, ड्रेन बनाउनु पर्ने
सबै	०६९/७०	कुहिरो लाग्ने	बाली नालीमा असर आलु खेती तथा फलफूलमा	जलवायु परिवर्तनको असर	कुहिरो	बाली नालीमा असर आलु खेती तथा फलफूलमा	सबै क्षेत्रमा	उच्च	वृक्षारोपण गर्नु पर्ने, वन जंगलको संरक्षण

अनुसूचीहरु

अनुसूची–१: प्रत्येक वडाको जनसंख्याको विवरण

वडा नं	घरधुरी	सन् २०११ को जनगणना अनुसार			घरधुरी सर्भेक्षण अनुसार	सन् २०१५ को प्रक्षेपित		
		जम्मा	पुरूष	महिला		जम्मा	पुरूष	महिला
१	४६	२४८	११२	१३६	४६	२५८	११७	१४२
२	३१	१६२	६९	९३	२७	१६९	७२	९७
३	३८	२०५	९९	१०६	३७	२१३	१०३	११०
४	१८	७८	३२	४६	१८	८१	३३	४८
५	२६	१०३	३९	६४	२५	१०७	४१	६७
६	४६	१८७	७७	११०	४६	१९५	८०	११४
७	४४	१६७	६४	१०३	४४	१७४	६७	१०७
८	३४	१४९	६९	८०	४८	१५५	७२	८३
९	२८	१२५	५१	७४	३८	१३०	५३	७७
जम्मा	३११	१४२४	६१२	८१२	३२९	१४८२	६३७	८४५
		प्रतिशतमा	**४२.९८**	**५७.०२**			**४२.९८**	**५७.०२**
	औसत प्रति घरधुरी जनसंख्या			**४.५८**			**४.५०**	
	जनसंख्या वृध्दि दर १ %							

अनुसूची–२: घरधुरी तथा जातीय समूदाय सम्बन्धी अद्यावधिक तथ्यांक

क स.	टोलको नाम	वस्तीको कोड	मुख्य गाउँको नाम	दलित	जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	तराई पिछडा वर्ग	अन्य घरधुरी	जम्मा घर धुरी
वडा नं १									
१	फलेवास	४४००४९०१८०१	फलेवास		१०				१०
२	कात्तिके टोल	४४००४९०१८०२	कात्तिके टोल					१०	१०
३	सापकोटा डाडा	४४००४९०१८०३	सापकोटा डाडा					७	७
४	छड्के बाटा	४४००४९०१८०४	छड्के बाटा	१९					१९
	जम्मा			**१९**	**१०**	**०**	**०**	**१७**	**४६**
वडा नं २									
१	स्याम थुम्का	४४००४९०२८०१	स्याम थुम्का	२	२			११	१५
२	भाटे थुम्का	४४००४९०२८०२	भाटे थुम्का					१२	१२

	जम्मा			**२**	**२**	**०**		**२३**	**२७**
वडा नं ३									
१	ढुङ्गेखर्क	४४००४९०३८०१	ढुङ्गेखर्क	२	१९				२१
२	कामी गाउं	४४००४९०३८०२	कामी गाउं	१६					१६
	जम्मा			**१८**	**१९**		**०**	**०**	**३७**
वडा नं ४									
१	बाहाबी	४४००४९०४८०१	बाहाबी					१५	१५
२	लामागरा	४४००४९०४८०२	लामागरा					३	३
	जम्मा			**०**	**०**	**०**	**०**	**१८**	**१८**
वडा नं ५									
१	पल्लो टोल	४४००४९०५८०१	नेवारे डाडा					२	२
२	नेवारे डाडा	४४००४९०५८०२	नेवारे डाडा					१८	१८
३	सार्की टोल	४४००४९०५८०३	नेवारे डाडा	५					५
	जम्मा			**५**	**०**			**२०**	**२५**
वडा नं ६									
१	माझखण्ड	४४००४९०६८०१	माझखण्ड	३				२२	२५
२	नेटा	४४००४९०६८०२	नेटा	२१					२१
	जम्मा			**२४**	**०**		**०**	**२२**	**४६**
वडा नं ७									
१	टकलाक	४४००४९०७८०१	टकलाक					१३	१३
२	घैया खेत	४४००४९०७८०२	घैया खेत	५				१०	१५
३	भुसाल डाडा	४४००४९०७८०३	भुसाल डाडा	१				१५	१६
	जम्मा			**६**	**०**			**३८**	**४४**
वडा नं ८									
१	सिगारकोष	४४००४९०८८०१	सिगारकोष	१	१			३६	३८
२	खर्क	४४००४९०८८०२	खर्क	१	९				१०
	जम्मा			**२**	**१०**			**३६**	**४८**
वडा नं ९									
१	सिगारकोष	४४००४९०९८०१	सिगारकोष	१८	६			१४	३८
	जम्मा			**१८**	**६**			**१४**	**३८**
	कूल जम्मा			**९४**	**४७**	**०**	**०**	**१८८**	**३२९**
	प्रतिशत			**२८.५७**	**१४.२९**	**०.००**	**०.००**	**५७.१४**	**१००.००**

	टोलको संख्या २१								

अनुसूची–३: गाविसस्तरीय सूचनाहरु

क सं	विवरणहरू	वडा नं								
		१	२	३	४	५	६	७	८	९
क	सडकको पहुँच	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
ख	विद्युतको पहुँच	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
ग	**दक्ष मानवीय जनशक्ति**									
	ग्रामिण मर्मत संभार कार्यकर्ता									
	आकाशेपानी संकलन गर्न घैंटो बनाउने									
	सुधारिएको चुलो बनाउने मिस्त्री					१				
	स्थानीय चर्पी निर्माण कार्यकर्ता	१	१	१						
	सरसफाइ र स्वच्छता सहजिकरणको लागि श्रोत व्यक्ति									
	ट्वाइलेट रिङ बनाउने दक्ष व्यक्ति									
	प्यान बनाउने दक्ष व्यक्ति									
घ	**खरिदको लागि उपलब्ध सामाग्रीहरू**									
	व्यक्तिगत सरसफाइ सामाग्रीहरू जस्तै साबुन, ब्रस इत्यादि	√	√	√	√	√	√	√	√	√
	चर्पी सफा गर्ने सामाग्रीहरू	√			√	√	√		√	√
	प्रयोग हुने ठाउँमा खानेपानीको शुध्दिकरण (क्लोरिन, फिल्टर)									
	खानेपानी योजना मर्मत सम्भारका लागि जगेडा पार्ट पुर्जाहरू									
	चर्पी निर्माणका सामाग्रीहरू									
	लिफ्ट गर्ने योजना मर्मत सम्भारका लागि चाहिने दिुतिय पार्टपुर्जाहरू									

गाविसमा कार्यरत विकासशील निकायहरू

क सं	निकायको नाम	संस्थाको किसिम	कामको किसिम तथा प्रकृति	अनुमानित बजेट	कहिले देखि संचालनमा छ

अनुसूची–४: खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था

क स.	टोलको नाम	वस्तीको कोड	मुख्य गाउँको नाम	योजनाको धारा	कुवा	ढुङ्गे धारा	खोला, नदी	वर्षाको पानी संकलन	जम्मा	पानी भर्ने स्थान		योजनाको वा श्रोतको नाम
वडा नं १										**योजनाबाट**	**स्रोतबाट**	
१	फलेवास	४४००४९०१८०१	फलेवास	१०					१०	√		भैंसी गैरा
२	कात्तिके टोल	४४००४९०१८०२	कात्तिके टोल	१०					१०	√		बांध पोखरा, चिमेको कुवा
३	सापकोटा डाडा	४४००४९०१८०३	सापकोटा डाडा	७					७	√		तल्लो पंधेरो
४	छड्के बाटा	४४००४९०१८०४	छड्के बाटा		१९				१९		√	जुके , ज्यामिरे गैरा
	जम्मा			**२७**	**१९**	**०**	**०**	**०**	**४६**	**३**	**१**	
वडा नं २												
१	स्याम थुम्का	४४००४९०२८०१	स्याम थुम्का		१५				१५		√	कोप्चे पंधेरा
२	भाटे थुम्का	४४००४९०२८०२	भाटे थुम्का		१२				१२		√	जुके गैरा
	जम्मा			**०**	**२७**	**०**	**०**		**२७**		**२**	
वडा नं ३												
१	ढुङ्गेखर्क	४४००४९०३८०१	ढुङ्गेखर्क		२१				२१		√	भैंसी कुवा
२	कामी गाउं	४४००४९०३८०२	कामी गाउं		१६				१६		√	बांध पंधेरा
	जम्मा			**०**	**३७**		**०**		**३७**		**२**	
वडा नं ४												
१	बाहाबी	४४००४९०४८०१	बाहाबी	१५					१५	√		सिस्नेरी
२	लामागरा	४४००४९०४८०२	लामागरा		३				३		√	कोल गैरा कोप्चे
	जम्मा			**१५**	**३**	**०**	**०**	**०**	**१८**	**१**	**१**	
वडा नं ५												
१	पल्लो टोल	४४००४९०५८०१	नेवारे डाडा	२	०				२	√		सिस्ने गैरा
२	नेवारे डाडा	४४००४९०५८०२	नेवारे डाडा	१८					१८	√		सिस्ने गैरा

गाविस वास योजना टकलाक

३	सार्की टोल	४४००४९०५८०३	नेवारे डाडा	५					५	√		सिस्ने गैरा
	जम्मा			**२५**	**०**	**०**	**०**		**२५**	**३**		
वडा नं ६												
१	माभ्फखण्ड	४४००४९०६८०१	माभ्फखण्ड		२५				२५		√	सिस्नेरी
२	नेटा	४४००४९०६८०२	नेटा		२१				२१		√	सिस्नेरी
	जम्मा			**०**	**४६**	**०**	**०**		**४६**		**२**	
वडा नं ७												
१	टकलाक	४४००४९०७८०१	टकलाक		१३				१३		√	बांध गैरा
२	घैया खेत	४४००४९०७८०२	घैया खेत		१५				१५		√	बांध गैरा
३	भुसाल डाडा	४४००४९०७८०३	भुसाल डाडा		१६				१६		√	बांध गैरा
	जम्मा			**०**	**४४**	**०**	**०**		**४४**		**३**	
वडा नं ८												
१	सिगारकोष	४४००४९०८८०१	सिगारकोष		३८				३८		√	रिठा पंधेरा
२	खर्क	४४००४९०८८०२	खर्क		१०				१०		√	वाय गैरा
	जम्मा			**०**	**४८**		**०**		**४८**		**२**	
वडा नं ९												
१	सिगारकोष	४४००४९०९८०१	सिगारकोष		३८				३८		√	तुरतुरे
	जम्मा			**०**	**३८**	**०**	**०**		**३८**		**१**	
	कूल जम्मा			**६७**	**२६२**	**०**	**०**	**०**	**३२९**	**७**	**१४**	
	प्रतिशत			**२०.३६**	**७९.६४**	**०.००**	**०.००**	**०.००**	**१००.००**	**३३**	**६७**	
	टोलको संख्या २१											

अनुसूची-५: पानीको स्रोत सम्बन्धी विवरण

क.सं	स्रोतको नाम/किसिम	स्रोतको कोड	स्रोतको प्रकार	स्रोत रहेको स्थान		मापन गरेको बहाब लि.प्र.से	मापन गरेको मिति	प्रयोग मा छ/छैन, के मा छ?	स्रोत रहेको जग्गा दर्ता भएको/नभएको	विवाद छ/छैन	गुणस्तर	स्रोतको वर्तमान प्रयोग/योजनाको नाम र प्रकार	प्रस्तावित योजनाको नाम र प्रकार	स्रोत संरक्षणको आवश्यकता	स्रोत वरिपरीको वातावरण
				गाविस	वडा नं										
१	भैंसी गैरा	44004907901	मूल	त्रिवेणी	७	०.०७	२८/२/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	भैंसी गैरा खा.पा/ग्राभिटी	भैंसी गैरा खा.पा/ग्राभिटी	छ	झाडी बीचमा
२	बांध पंधेरा	44004901902	मूल	टकलाक	१	०.१६	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	१	बांध पंधेरो खा.पा/ग्राभिटी	बांध पंधेरो खा.पा/ग्राभिटी	छ	झाडी बीचमा
३	तल्लो पंधेरा	44004901903	मूल	टकलाक	१	०.२८	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	१	तल्लो पंधेरो खा.पा/ग्राभिटी	तल्लो पंधेरो खा.पा/ग्राभिटी	छ	जंगलको बीच
४	ज्यामिरे गैरा	44004901904	मूल	टकलाक	१	०.११	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	१	ज्यामिरे गैरा खा.पा/ग्रभिटी	ज्यामिरे गैरा खा.पा/ग्रभिटी	छ	झाडी बीचमा
५	लसुने मूल	44004901905	मूल	टकलाक	१	०.१६	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	लसुने मूल खा.पा/ग्रभिटी		छ	झाडी बीचमा
६	चिमेको कुवा	44004901906	खोल्सी	टकलाक	१	०.१०	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	चिमेको कुवा खा.पा/ग्रभिटी		छ	झाडी बीचमा
७	जुके पंधेरो	44004901907	खोल्सी	टकलाक	१	०.१३	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	१	जुके पंधेरो खा.पा/ग्रभिटी	जुके पंधेरो खा.पा/ग्रभिटी	छ	झाडी बीचमा
८	कोप्चे पंधेरो	44004902901	खोल्सी	टकलाक	२	०.१६	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	कोप्चे पंधेरो खा.पा./ग्राभिटी		छ	खोल्सीमा
९	जुके गैरा पंधेरो	44004902902	खोल्सी	टकलाक	२	०.७५	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन		जुके गैरा खा.पा./ग्राभिटी		छैन	खोल्सीमा
१०	बांध पंधेरा	44004902903	मूल	टकलाक	२	०.१०	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	नभएको	छैन	१	बांध पंधेरा खा.पा./ग्राभिटी		छ	झाडी बीचमा

११	सिस्नेरी	44004902904	मूल	टकलाक	२	०.३३	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	१	सिस्नेरी खा.पा./ग्राभिटी	सिस्नेरी खा.पा./ग्राभिटी	छ	झाडी बीचमा
१२	भैंसी कुवा (गैरा)	44004903901	मूल	टकलाक	३			छ/खानेपानी	भएको	छैन	१	भैंसी गैरा खा.पा./ग्राभिटी		छ	प्रदुषणको संभावना
१३	सिस्ने गैरा	44004904901	मूल	टकलाक	४	०.८३	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	सिस्ने गैरा खा.पा./ग्राभिटी	सिस्ने गैरा खा.पा./ग्राभिटी	छ	झाडी बीचमा
१४	कोल गैरा	44004904902	मूल	टकलाक	४	०.०६	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	३	कोल गैरा खा.पा./ग्राभिटी	कोल गैरा खा.पा./ग्राभिटी	छ	झाडी बीचमा
१५	कोप्चो मूल	44004904903	खोल्सी	टकलाक	४	०.०४	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	कोप्चो मूल खा.पा./ग्राभिटी	कोप्चो मूल खा.पा./ग्राभिटी	छ	झाडी बीचमा
१६	सार्की गैरा	44004905901	मूल	टकलाक	५			छ/खानेपानी	भएको	छैन	३	सार्की गैरा खा.पा./ग्राभिटी		छ	
१७	फलेदो गैरा माथिल्लो मूल	44004905902	मूल	टकलाक	५			छ/खानेपानी	भएको	छैन	३	सार्की गैरा खा.पा./ग्राभिटी		छ	झाडी बीचमा
१८	भ्याकुते कुवा	44004905903	मूल	टकलाक	५			छ/खानेपानी	भएको	छैन	३	भ्याकुते कुवा खा.पा./ग्राभिटी		छ	प्रदुषणको संभावना
१९	फलेदो गैरा तल्लो मूल	44004905904	मूल	टकलाक	५			छ/खानेपानी	भएको	छैन	३	फलेदो गैरा खा.पा/ग्रभिटी		छ	प्रदुषणको संभावना
२०	गाओटी पंधेरो	44004906901	मूल	टकलाक	६			छ/खानेपानी	भएको	छैन	३	गाओटी पंधेरो खा.पा/ग्रभिटी		छ	प्रदुषणको संभावना
२१	सिस्नेरी	44004906902	मूल	टकलाक	४	०.३३	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	सिस्नेरी खा.पा/ग्रभिटी		छैन	झाडी बीचमा
२२	बांध गैरा १	44004907901	मूल	टकलाक	७	०.२५	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	१	बांध गैरा १ खा.पा/ग्रभिटी	बांध गैरा खा.पा/ग्रभिटी	छ	झाडी बीचमा
२३	बांध गैरा २	44004907902	मूल	टकलाक	७	०.२०	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	बांध गैरा २खा.पा/ग्रभिटी		छ	झाडी बीचमा

गाविस वास योजना टकलाक

२४	रिठा पंधेरा	44004908901	मूल	टकलाक	८	०.०५	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	रिठा पंधेरो खा.पा/ग्राभिटी		छ	प्रदुषणको संभावना
२५	सानो पंधेरो	44004908902	मूल	टकलाक	८	०.०४	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	सानो पंधेरो खा.पा/ग्राभिटी		छ	जंगलको बीच
२६	बाय गैरा तल्लो मूल	44004908903	मूल	टकलाक	८	०.१३	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	वाय गैरा खा.पा/ग्राभिटी		छैन	प्रदुषणको संभावना
२७	बाय गैरा माथिल्लो मूल	44004908904	खोल्सी	टकलाक	८	०.१४	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	वाय गैरा खा.पा/ग्राभिटी		छैन	झाडी बीचमा
२८	तुरतुरे तल्लो	44004908905	मूल	टकलाक	८	०.१३	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	तुरतुरे तल्लो खा.पा/ग्राभिटी	तुरतुरे तल्लो खा.पा/ग्राभिटी	छ	झाडी बीचमा
२९	तुरतुरे माथिल्लो	44004908906	मूल	टकलाक	८	०.०७	३/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	तुरतुरे माथिल्लो खा.पा/ग्राभिटी		छ	झाडी बीचमा
३०	तुरतुरे	44004909901	मूल	टकलाक	९	०.१३	५/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	तुरतुरे खा.पा/ग्राभिटी	तुरतुरे खा.पा/ग्राभिटी	छैन	पहरामा
३१	बांध पोखरी	44004901908	मूल	टकलाक	१	०.१०	४/३/२०७२	छ/खानेपानी	भएको	छैन	२	बांध पोखरी खा.पा/ग्राभिटी		छ	झाडी बीचमा

अनुसूची-६ विद्यमान पोखरीहरु र तिनको अवस्था

क्र. सं	विवरण/वडा नं तथा टोलको नाम	वडा नं.१		वडा नं.६	
		फलेवास	फलेवास	माझखण्ड	माझखण्ड
१	अवस्था	नराम्रो	नराम्रो	मध्यम	मध्यम
२	माटोको भराई छ/छैन			छ	
३	उद्देश्य	जनावरको लागि	जनावरको लागि	घरायसी प्रयोजनको लागि	जनावरको लागि
४	प्रयोग भएका सामग्री	माटो	माटो	माटो	माटो,ढुङ्गा
५	पोखरीको भुईंमा	माटो	माटो	माटो	माटो
६	चारै तर्फ (sides)	माटो	माटो	माटो	ढुङ्गा

अनुसूची-७ : खानेपानीको सुविधास्तर निर्धारण

क स.	टोलको नाम	पानी थाप्ने स्थान	घर संख्या	पानी ल्याउन लाग्ने औसत समय,ग्रेडिङ मिनेटको आधारमा	पानीको परिमाण (उपलब्धता औसत)	पानीको गुणस्तर	स्रोतको विश्वसनियता	सुविधास्तर (समग्रमा)
	वडा नं १							
१	फलेवास	धारा	१०	१	२	१	१	२
२	कात्तिके टोल	धारा	१०	१	३	१	१	३
३	सापकोटा डाडा	धारा	७	२	२	१	१	२
४	छड्के बाटा	कुवा	१९	२	३	१	१	३
	जम्मा		**४६**					
	वडा नं २							
१	स्याम थुम्का	कुवा	१५	२	२	१	१	२
२	भाटे थुम्का	कुवा	१२	२	२	१	१	२
	जम्मा		**२७**					
	वडा नं ३							
१	ढुङ्गेखर्क	कुवा	२१	४	१	१	१	४
२	कामी गाउं	कुवा	१६	४	१	२	१	४
	जम्मा		**३७**					
	वडा नं ४							
१	बाहाबी	धारा	१५	१	२	१	१	२
२	लामागरा	कुवा	३	४	२	१	१	४
	जम्मा		**१८**					
	वडा नं ५							
१	पल्लो टोल	धारा	२	१	२	१	१	२
२	नेवारे डाडा	धारा	१८	१	२	१	१	२
३	सार्की टोल	धारा	५	१	३	१	१	३

	जम्मा		**२५**					
वडा नं ६								
१	माझखण्ड	कुवा	२५	४	३	१	१	४
२	नेटा	कुवा	२१	४	३	१	१	४
	जम्मा		**४६**					
वडा नं ७								
१	टकलाक	कुवा	१३	४	२	१	१	४
२	घैया खेत	कुवा	१५	४	२	१	१	४
३	भुसाल डाडा	कुवा	१६	४	२	१	१	४
	जम्मा		**४४**					
वडा नं ८								
१	सिगारकोष	कुवा	३८	४	२	१	१	४
२	खर्क	कुवा	१०	४	२	१	१	४
	जम्मा		**४८**					
वडा नं ९								
१	सिगारकोष	कुवा	३८	४	२	१	१	४
	जम्मा		**३८**					
	कूल जम्मा		**३२९**					
			Category 1	6(28.57%)	2(9.52%)	100%	100%	0
	टोलको संख्या २१		Category 2	4(19.05%)	14(66.67%)			7 (33.33%)
			Category 3		5(23.81%)	0	0	3 (14.29%)
			Category 4	11(52.38%)	0	0	0	11(52.38%)

अनुसूची–८ः आ.व. २०७०/०७१ सम्म सम्पन्न भएका १७ वटा खानेपानी योजनाहरु र प्रयोगमा रहेका श्रोतहरु एवम् उक्त योजनाहरुको हालको अवस्था

क.सं	योजनाको नाम	हाल प्रयोगमा रहेका श्रोतहरू	योजनाको प्रकार	वडा नं	जम्मा लाभान्वित घर धूरीहरू	योजनाबाट लाभान्वित टोलहरूको नाम/घरधुरी	सहयोगी निकाय	सेवा सन्चालन भएको वर्ष	योजनाको भौतिक अवस्था	सुधार गर्नु पर्ने
१	भैंसी गैरा	भैंसी गैरा	ग्राभिटि	१	२७	फलेवास १०, कात्तिके १०, सापकोटा डाडा ७	खानेपानी का.	२०५१	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने,पानीको गुणस्तर (ईण्टेक तथा मूल क्षेत्रमा) सुधार गर्नु पर्ने
२	भैंसी गैरा	भैंसी गैरा	ग्राभिटि	१	१०	फलेवास १०,	खानेपानी का.	२०५१	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने,पानीको गुणस्तर (ईण्टेक तथा मूल क्षेत्रमा) सुधार गर्नु पर्ने, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने
३	बांध पोखरा	बांध पोखरा	ग्राभिटि	१	१०	कात्तिके १०	गा.वि.स	२०४५	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने,पानीको गुणस्तर (ईण्टेक तथा मूल क्षेत्रमा) सुधार गर्नु पर्ने
४	तल्लो पंधेरो	तल्लो पंधेरो	ग्राभिटि	१	७	सापकोटा डाडा ७	गा.वि.स	२०४६	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने,पानीको गुणस्तर (ईण्टेक तथा मूल क्षेत्रमा) सुधार गर्नु पर्ने
५	ज्यामिरे गैरा	ज्यामिरे गैरा	ग्राभिटि	१	१९	छड्केबाटा	पि.ओ.डि.पि	२०५८	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने,पानीको गुणस्तर (ईण्टेक तथा मूल क्षेत्रमा) सुधार गर्नु पर्ने
६	जुके गैरा	जुके गैरा	ग्राभिटि	२	१२	भाटे थुम्का १२	गा.वि.स	२०५८	नराम्रो	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
७	कोप्चे पंधेरो	कोप्चे पंधेरो	ग्राभिटि	२	१५	स्याम थुम्का १५	गा.वि.स	२०५८	नराम्रो	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
८	भैंसी कुवा	भैंसी कुवा	ग्राभिटि	३	२१	ढुङ्गेखर्क	खानेपानी का.	२०५१	नराम्रो	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने,
९	बांध पंधेरा	बांध पंधेरा	ग्राभिटि	३	१६	कामीगाउं	गा.वि.स	२०५८	नराम्रो	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
१०	सिस्नेगैरा	सिस्नेगैरा	ग्राभिटि	४,५,६	८७	बाहाबी १५, माझखण्ड २५, नेवारेडाडा २६, नेटा २१	खानेपानी का.	२०५१	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
११	बांध गैरा	बांध गैरा	ग्राभिटि	७	१६	भुसालडाडा १६	खानेपानी का.	२०३९	नराम्रो	योजना पुन निर्माण गर्नु पर्ने

१२	बांध गैरा	बांध गैरा	ग्राभिटि	७	१५	घैयाखेत	खानेपानी का.	२०३९	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने,
१३	बांध गैरा	बांध गैरा	ग्राभिटि	७	१३	टकलाक १३	खानेपानी का.	२०३९	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
१४	तुरतुरे	तुरतुरे	ग्राभिटि	८,९	७६	सिंगारकोष ७६	गा.वि.स	२०४१	नराम्रो	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
१५	रिठा पंधेरा	रिठा पंधेरा	ग्राभिटि	८	३८	सिंगारकोष ३८	जि.वि.स	२०३१	नराम्रो	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
१६	साने पंधेरो	साने पंधेरो	ग्राभिटि	८	३८	सिंगारकोष ३८	जि.वि.स	२०३१	संतोष जनक	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
१७	वाय गैरा	वाय गैरा	ग्राभिटि	८	१०	खर्क १०	गा.वि.स	२०५४	नराम्रो	WSPलागु गर्नु पर्ने, पाईप लाईन लगायत अन्य संरचनाहरू मर्मत गर्ने, पानीको गुणस्तर सुधार गर्नु पर्ने, पानीको मात्रा थप, स्रोत संरक्षण गर्नु पर्ने,
				जम्मा	**२६८**					

अनुसूची–९: सम्पन्न भएका खानेपानी योजनाको संचालनको अवस्था

क्र.सं	योजना/ स्कीम को नाम	गाविसको नाम	वडा नं	उपभोक्ता समिति दर्ता (छ/छैन)	संचालनको अवस्था (राम्रो/ संतोषजनक/ नराम्रो)	मर्मत, संभार तथा संचालन नियम लागु भएको (छ/छैन)	मर्मत संभार कोष (रू)	पानी महसूल प्रति महिना प्रति घरधुरी रू	ग्रा.म.स. का. (छ/छैन)	ग्रा.म.स. का.को पारीश्रमिक (नगद/ जिन्सी)	उ. स.को साधारण सभा (हुन्छ /हुंदैन)	उ. स.को नियमित बैठक (हुन्छ /हुंदैन)	म.संभार योजना . (छ/छैन)	खानेपानी सूरक्षा योजना लागु भएको (छ/छैन)	जन लेखा परीक्षण (हुन्छ/हुंदैन)	लेखा(राखिन्छ/ राखिदैन)	कैफियत

गाविस वास योजना टकलाक

१	भैंसी गैरा	टकलाक	१		संतोष जनक									छैन			
२	भैंसी गैरा	टकलाक	१		संतोष जनक									छैन			
३	बांध पोखरा	टकलाक	१		संतोष जनक									छैन			
४	तल्लो पंधेरो	टकलाक	१		संतोष जनक									छैन			
५	ज्यामिरे गैरा	टकलाक	१		संतोष जनक									छैन			
६	जुके गैरा	टकलाक	२		नराम्रो									छैन			
७	कोप्चे पंधेरो	टकलाक	२		नराम्रो									छैन			
८	भैंसी कुवा	टकलाक	३		नराम्रो									छैन			
९	बांध पंधेरा	टकलाक	३		नराम्रो									छैन			
१०	सिस्नेगैरा	टकलाक	४,५,६		संतोष जनक									छैन			
११	बांध गैरा	टकलाक	७		नराम्रो									छैन			
१२	बांध गैरा	टकलाक	७		संतोष जनक									छैन			
१३	बांध गैरा	टकलाक	७		संतोष जनक									छैन			
१४	तुरतुरे	टकलाक	८,९		नराम्रो									छैन			
१५	रिठा पंधेरा	टकलाक	८		नराम्रो									छैन			
१६	साने पंधेरो	टकलाक	८		संतोष जनक									छैन			
१७	वाय गैरा	टकलाक	८		नराम्रो									छैन			

अनुसूची-१०: उपस्वास्थ्य चौकीस्तरको तथ्यांक

स्थान : टकलाक गाविस वडा नं ७ टकलाक

बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य सम्बन्धी तथ्यांक

१ बच्चाहरूको तौल मापन (पाँच वर्ष मुनीका बच्चाहरूको पोषणको अवस्था)

बच्चाहरू	उमरेको आधारमा बच्चाहरूको समुह									
	० देखि ११ महिना		१२ देखि २३ महिना		२४ देखि ३५ महिना		३६ देखि ५९ महिना		जम्मा	
	न्यून	सामान्य	न्यून	सामान्य	न्यून	सामान्य	न्यून	सामान्य	न्यून	सामान्य
नयां	०	०	०	४	०	०	०	०	०	४
दोहोरिएका	३७	०	०	०	०	३१	०	२८	३७	५९

२ झाडापखाला सम्बन्धी उपचार गरिएका ५ बर्ष मुनिका बच्चाहरूको संख्या

उपचार सेवा पु-याउने	झाडापखाला सम्बन्धी विरामी परेका नयां बच्चाहरूको संख्या				उपचार गरिएको संख्या	सिफारिस गरिएको संख्या	मृत्यू भएको संख्या
	जलवियोजन नभएका	सामान्य जलवियोजन भएका	धेरै जलवियोजन भएका	जम्मा			
उप स्वास्थ्य चौकीबाट	०			०	०	०	०
ग्रा.स्वा.का.कर्ता वा स्वयंसेविका हरूबाट	९			९	९	०	०
मातृशिशु कार्यकर्ताहरूबाट	०	०	०	०	०	०	०

Nutritional and metabolic disorder

ICD Code	रोगको किसिम	महिला	पुरूष
E 46	कुपोषण	०	०
E50	A vitaminoses and other nutri deficiency	०	०

अनुसूची–११: विद्यालयहरुको वर्तमान अवस्था

छात्र छात्रा तथा शिक्षक शिक्षिकाको विवरण										खानेपानीको सुबिधाहरू र फोहर ब्यवस्थापन				शौचालयको सुविधा				
क्र. सं	विद्यालयको नाम	तह	वडा नं	विद्यार्थीहरूको संख्या			शिक्षक शिक्षिकाको संख्या			खानेपानीको सुविधा	पर्याप्त छ/छैन	फोहर फाल्ने खाडल छ/छैन	फोहर पानीको निकास छ/छैन	शौचालयको अवस्था	लैङ्गिक मैत्री	हात धुनको लागि पानी छ/छैन	हात धुनको लागि साबुन छ/छैन	साईज र संख्या को पर्याप्तता
				छात्रा	छात्र	जम्मा	शिक्षिका	शिक्षक	जम्मा									
१	वाल प्रतिभा प्रा.वि.	प्रा. वि	३	२६	१३	३९	३	२	५	No		No	No	Constructed and in Use	No	No	No	No
२	नमुना सरस्वती प्रा.वि	प्रा. वि	५	२३	११	३४	३	१	४	No		No	No	Constructed and in Use	Yes	Yes	Yes	Yes
३	श्री टकलाक मा.वि.	मा.वि	७	११९	६४	१८३	३	९	१२	Yes	No	No	No	Constructed and in Use	Yes	Yes	No	Yes
४	देउराली प्रा.वि.	प्रा. वि	८	११	१३	२४	५	१	६	No	No	No	No	Constructed and in Use	Yes	Yes	No	Yes

अनुसूची–१२: सार्वजनिक संघ संस्थाहरुको विद्यमान खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था

क्र. सं	**संस्थाको नाम**	**वडा नं**	**गाउँको नाम**	Type of Institution	अनुमानित प्रयोगकर्ताहरू	संस्थाको भवन	खानेपानीको सुविधा	सञ्चालनमा छ/छैन	प्रयाप्त छ/छैन	शौचालय छ/छैन	शौचालय प्रयोगमा छ/छैन	फोहर व्यवस्थापन अभ्यास
१	टकलाक गाविसको कार्यालय	७	टकलाक	Government	4	Yes	No			Yes	Yes	Yes
२	अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	७	टकलाक	Government	2	Yes	No			Yes	Yes	Yes
३	उप-स्वास्थ्य चौकी	८	टकलाक	Government	3	Yes	No			Yes	Yes	Yes

अनुसूची–१३: **टोलहरुको विद्यमान सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था**

क्र स.	टोलको नाम	पक्की शौचालय संख्या(जम्मा)	बायो ग्यास जडान गरेका पक्की शौचालय संख्या	पक्की मल चर्पीको संख्या	अस्थायी शौचालय संख्या (जम्मा)	सुधारिएको आधुनिक चुलो	भाँडा सुकाउने चाँग	फोहर फाल्ने खाडल	भांडा माझ्ने प्लेटफर्म	पानी शुद्धिकरणको लागि घरेलु विधि अपनाउने घरधुरी संख्या	हात धूने ठाउं	करेसाबारी व्यवस्थापन भएको घरधुरी संख्या	करेसाबारी मा खेर गएको पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या	सफा तथा स्वच्छता तरिकाले खानेकुरा व्यवस्थापन गर्ने घरधूरी संख्या
वडा नं १														
१	फलेवास	१०	०	०	०	१०	५	१०	०	५	१०	१०	१०	१०
२	कात्तिके टोल	१०	०	०	०	१०	५	१०	०	५	१०	१०	१०	१०
३	सापकोटा डाडा	७	०	०	०	७	४	७	०	७	७	७	७	७
४	छड्के बाटा	१५	०	०	४	१०	१०	१०	०	१९	१९	१९	१९	१९
	जम्मा	**४२**	**०**	**०**	**४**	**३७**	**२४**	**३७**	०	०	०	०	०	**४६**
वडा नं २														
१	स्याम थुम्का	१५	०	०	०	०	५	८	०	०	६	१०	१२	१०
२	भाटे थुम्का	१०	०	०	२	५	१०	८	०	०	६	७	५	४
	जम्मा	**२५**	**०**	**०**	**२**	**५**	**१५**	**१६**	**०**	**०**	**१२**	**१७**	**१७**	**१४**
वडा नं ३														
१	ढुङ्गेखर्क	१५	०	०	६	१४	०	२	०	०	६	२१	२१	१५
२	कामी गाउं	१३	०	०	३	०	१२	०	०	०	०	०	०	१४
	जम्मा	**२८**	**०**	**०**	**९**	**१४**	**१२**	**२**	**०**	**०**	**६**	**२१**	**२१**	**२९**
वडा नं ४														
१	बाहाबी	१५	०	०	०	१	३	०	७	१४	१४	१८	१०	१८
२	लामागरा	३	०	०	०	२	०	०	१	१	०	३	१	३
	जम्मा	**१८**	**०**	**०**	**०**	**३**	**३**	**०**	**८**	**१५**	**१४**	**२१**	**११**	**२१**
वडा नं ५														
१	पल्लो टोल	२	०	०	०	०	०	०	०	१	२	०	०	२

२	नेवारे डाडा	१४	०	०	४	०	०	०	०	०	११	११	११	११
३	सार्की टोल	१	०	०	४	०	०	०	०	०	५	५	५	५
	जम्मा	**१७**	**०**	**०**	**८**	**०**	**०**	**०**	**०**	**१**	**१८**	**१६**	**१६**	**१८**
वडा नं ६													
१	माझखण्ड	२१	०	०	४	३	२	७	१	०	६	२५	२५	२५
२	नेटा	२०	०	०	१	१	१	२१	०	०	६	२१	२१	२१
	जम्मा	**४१**	**०**	**०**	**५**	**४**	**३**	**२८**	**१**	**०**	**१२**	**४६**	**४६**	**४६**
वडा नं ७													
१	टकलाक	१०	०	०	३	२	०	०	०	२	०	९	४	१०
२	घैया खेत	६	०	०	९	०	०	१	०	०	०	१५	१३	१५
३	भुसाल डाडा	१४	०	०	२	४	१	६	०	३	६	५	६	६
	जम्मा	**३०**	**०**	**०**	**१४**	**६**	**१**	**७**	**०**	**५**	**६**	**२९**	**२३**	**३१**
वडा नं ८													
१	सिगारकोष	३६	०	०	२	०	०	६	०	०	६	६	६	६
२	खर्क	४	०	०	६	०	०	६	०	०	६	७	८	५
	जम्मा	**४०**	**०**	**०**	**८**	**०**	**०**	**१२**	**०**	**०**	**१२**	**१३**	**१४**	**११**
वडा नं ९													
१	सिगारकोष	२८	०	०	१०	०	०	३८	०	०	६	६	६	६
	जम्मा	**२८**	**०**	**०**	**१०**	**०**	**०**	**३८**	**०**	**०**	**६**	**६**	**६**	**६**
	कूल जम्मा	**२६९**	**०**	**०**	**६०**	**६९**	**५८**	**१४०**	**९**	**२१**	**८६**	**१६९**	**१५४**	**२२२**
	प्रतिशत	**८१.७६**	**०.००**	**०.००**	**१८.२४**	**२०.९७**	**१७.६३**	**४२.५५**	**२.७४**	**६.३८**	**२६.१४**	**५१.३७**	**४६.८१**	**६७.४८**
	टोलको संख्या २१													

अनुसूची-१४: **खुल्ला दिसामुक्त पछिको गतिविधिको सहयोगमा गाविसस्तरको पहुंचको अवस्था**

खुल्ला दिसामुक्त तथा पूर्ण सरसफाइको अवस्था	वडा नं								
	१	२	३	४	५	६	७	८	९
खुल्ला दिसामुक्त घोषणा भएको	√	√	√	√	√	√	√	√	√
पूर्ण सरसफाइ घोषणा भएको									

गाविसमा भएका सार्वजनिक शौचालयहरूको संख्या	०
शौचालय नभएका विद्यालयहरूको संख्या	०
शौचालय नभएका संघ संस्था वा कार्यालयहरूको संख्या	०

खुल्ला दिसामुक्तपछिको योजना/क्रियाकलापहरू	तयार गरेको		कार्यान्वयनको अवस्था	सुधारको अवस्था
	छ	छैन		
गाविसकोखुल्ला दिसामुक्त पछिको योजना/रणनीति पूणृसरसफाइको योजनाको नमूना	छ		आंशिक रूपमा कार्यान्वयन	छ
खुल्ला दिसामुक्तपछिको अनुगमन योजना	छ		आंशिक रूपमा कार्यान्वयन	छ
खुल्ला दिसामुक्तपछिको क्रियाकलापहरूका लागि योजना तथा बजेट	छ		अधिकांश कार्यान्वयन	छ
खुल्ला दिसामुक्त दिगोपना र पूर्ण आनीबानी परिवर्तनको प्रबर्धनका लागि गरिएको क्रियाकलापहरू				
अनुगमन भएको				

पूर्ण सरसफाइका क्रियाकलापहरूको अवस्था

पूर्ण सरसफाइ योजना	वडा नं								
	१	२	३	४	५	६	७	८	९
सबै घरमा चर्पीको प्रयोग भएको	√	√	√	√	√	√	√	√	√
सबै घरमा जोखिमपूर्ण अवस्थामा साबुन वा अन्य वस्तुले हातधुने बानी भएको	√	√	√	√	√	√	√	√	√
खानेपानीको सुरक्षित व्यवस्थापन र शुध्दिकरण	√	×	×	×	×	×	×	×	×
व्यक्तिगत सरसफाइमा नियमितता	√	√	√	√	√	√	√	√	√
घरको भित्र र बाहिर व्यवस्थित ठोस र तरल फोहरको व्यवस्थापन	√	√	√	√	√	√	√	√	√
भांडा सुकाउने चाङ	√	√	√	√	√	√	√	√	√
सुरक्षित खाना	√	√	√	√	√	√	√	√	√
वातावरणीय सरसफाइ	√	√	√	√	√	√	√	√	√

अनुसूची-१५: वडास्तरिय तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाहरुको विवरण

क.सं	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	योजनाको प्रकार	वडा नं	नयाँ/मर्मत/पुन निर्माण	श्रोतको नाम	अनुमानित संरचनाहरूको विवरण					टोलहरूको नाम	सेवा नपुगेका घरधुरी	जातीय घरधुरी					बाढी पहिरोको संभावना
						इण्टेक	आर.भि. टि	धारा	मूख्य पाईप लाइन मि	वितरण पाईप लाइन मि			दलित	जनजाती	धार्मिक अल्प संख्यक	अन्य	जम्मा	
१	भैंसी गैरा	ग्राभिटी	१	मर्मत	भैंसी गैरा	१	१	४	४०००	४५००	फलेवास १०,	१०		१०			१०	छैन
२	बांध पोखरा	ग्राभिटी	१	मर्मत	बांध पोखरा	१	१	२	२०००	२५००	कात्तिके १०	५				१०	१०	छैन
३	जुके गैरा	ग्राभिटी	२	मर्मत	जुके गैरा	१	१	४	८००	१०००	भाटे थुम्का १२	१२				१२	१२	छैन
४	सिस्ने गैरा	ग्राभिटी	२	मर्मत	सिस्ने गैरा	१	१	२			स्याम थुम्का ३	३	३				३	छैन
५	बांध पंधेरो	ग्राभिटी	२	मर्मत	बांध पंधेरो	२	२	७	८००	१०००	स्याम थुम्का १६	१६		२		१४	१६	छैन
६	भैंसी गैरा	ग्राभिटी	३	मर्मत	भैंसी गैरा	१	१	५	४०००	४५००	ढुङ्गेखर्क २१	२१	२	१९			२१	छैन
७	बांध पंधेरा	ग्राभिटी	३	मर्मत	बांध पंधेरा						कामीगाउं १६	१६	१६				१६	छैन
८	सिस्नेगैरा	ग्राभिटी	४	मर्मत	सिस्नेगैरा	१	१	१५	१००	२००	बाहाबी १५,	१				१५	१५	छैन
९	कोल गैरा	ग्राभिटी	४	मर्मत	कोल गैरा	१	१	२	१२००	१५००	लामागरा	३				३	३	छैन
१०	सिस्ने गैरा	ग्राभिटी	५	मर्मत	सिस्ने गैरा	१	२	२६	१५००	४००	नेवारेडाडा २६	२६	५			२१	२६	छैन
११	सिस्ने गैरा	ग्राभिटी	६	मर्मत	सिस्ने गैरा	१	२	२५	२१००	३०००	माझखण्ड २५	२५				२५	२५	छैन
१२	सिस्ने गैरा	ग्राभिटी	६	मर्मत	सिस्ने गैरा	१	२	२१	२१००	४००	नेटा २१	२१	३			१८	२१	छैन
१३	बांध गैरा	ग्राभिटी	७	पुन निर्माण	बांध गैरा	१	१	३	२०००	२५००	घैयाखेत १५	१५	४			११	१५	छैन
१४	बांध गैरा	ग्राभिटी	७	पुन निर्माण	बांध गैरा	१	१	३	२०००	२५००	टकलाक १३	१३				१३	१३	छैन
१५	बांध गैरा	ग्राभिटी	७	पुन निर्माण	बांध गैरा	१	१	५	२०००	२५००	भुसालडाडा १६	१६				१६	१६	छैन

गाविस वास योजना टकलाक

१६	तुरतुरे	ग्राभिटी	८	पुन निर्माण	तुरतुरे	२	२	९	३५००	४०००	सिंगारकोष २८	२८	३	१२		१३	२८	ईण्टेकर पाईप लाईनमा
१७	रिठा पंधेरा	ग्राभिटी	८	पुन निर्माण	रिठा पंधेरा	२	२	४	३५००	४०००	सिंगारकोष २८	२८	३	१२		१३	२८	छैन
१८	साने पंधेरो	ग्राभिटी	८	पुन निर्माण	साने पंधेरो	२	२	३	३०००	३५००	सिंगारकोष २८	२८	३	१२		१३	२८	छैन
१९	वाय गैरा	ग्राभिटी	८	पुन निर्माण	वाय गैरा	१	१	१०	१०००	१५००	खर्क १०	१०	१	९			१०	छैन
२०	तुरतुरे	ग्राभिटी	९	पुन निर्माण	तुरतुरे	२	२	३८	३५००	४०००	सिंगारकोष ३८	२८	१८	६		१४	३८	ईण्टेकर पाईप लाईनमा
	जम्मा योजना संख्या		**२६**		**जम्मा**	**२४**	**२७**	**घघ**	**३९१००**	**४३५००**	**०**	**३२५**	**६१**	**८२**	**०**	**२११**	**३५४**	

अनुसूची–१६: गाविस स्तरिय तर्जुमा गरिएका खानेपानी योजनाहरुको विवरण र लागत

गाविसस्तरीय प्राथमिकताक्रम	योजनाको नाम	योजनाको प्रकार	वडा नं	लाभान्वित टोलहरूको नाम	जम्मा लाभान्वित घरधुरी	सेवा नपुगेका घरधुरी	जनसंख्या	लागत ने रू हजारमा
१	भैंसी गैरा	ग्राभिटी	१,३	फलेवास १०,ढुङ्गेखर्क २१	३१	३१	**१४०**	**१४००**
२	सिस्ने गैरा	ग्राभिटी	४,५,६	माझखण्ड २५, नेटा २१, बाहाबी १५, लामागरा ३, पल्लो टोल २, नेवारेडाडा १५, सार्कीटोल ५	८६	७८	**३५१**	**३५१०**
३	तुरतुरे, रिठा प.धेरो	ग्राभिटी	८,९	सिगारकोष ६६	६६	६६	**२९७**	**२९७०**
४	सानो पंधेरा	ग्राभिटी	८	सिगारकोष २८	२८	२८	**१२६**	**१२६०**
५	बांध पंधेरा (पोखरा)	ग्राभिटी	१,२,३	कात्तिके १०, कामीगाउं १६, स्यामथुम्का १५	४१	४१	**१८५**	**१८४५**
६	बांध गैरा	ग्राभिटी	७	घैयाखेत १५, टकलाक १३, भुसालडाडा १६	४४	४४	**१९८**	**१९८०**
७	वाय गैरा	ग्राभिटी	८	खर्क १०	१०	१०	**४५**	**४५०**
८	जुके गैरा	ग्राभिटी	२	भाटे थुम्का १२	१२	१२	**५४**	**५४०**
९	सिस्ने गैरा	ग्राभिटी	९	स्यामथुम्का ३	३	३	**१४**	**१३५**
				जम्मा	**३२१**	**३१३**	**१४०९**	**१४०९०**

प्रति परिबार औसत जनसंख्या ४.५०,प्रति ब्यक्ति ग्राभिटी स्कीमको लागत रू १००००, प्रति ब्यक्ति सोलार पम्पिड. स्कीमको लागत रू २०००० र प्रतिब्यक्ति श्रोत संरक्षण को रू २००० का दरले ल.ई तयार गरिएको छ।

अनुसूची–१७: गाविस स्तरीय पूर्ण सरसफाइ रणनैतिक योजना

पूर्ण सरसफाइ रणनैतिक योजना

खुल्ला दिसामुक्त घोषणाको प्रतिफललाई दिगो र निरन्तर रुपमा अगाडि बढाई आधारभूत सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्थामा सुधार गर्नु पर्दछ। घोषणाको समयसम्म आउादा गर्न इच्छा भएपनि गर्न बााकी रहेको, सुधार गर्नुपर्ने महशुस भएका पक्षहरु, थप गर्नुपर्ने तथा स्तरीकरण गर्नुपर्ने कुरा थाति रहेका हुन्छन् । खुल्ला दिसामुक्त घोषणालाई दिगो, घोषणा पछिको सुविधामा पहुाच तथा पूर्ण सरसफाइ अभियानलाई समयमै सफल बनाउने चाहना गाविसको रहेको छ। गाविसको सरसफाइ तथा स्वच्छताको अवस्था पहिचान, योजना तयार, स्रोत साधनको परिचालन, प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी छिटो भन्दा छिटो सफलता हासिल गर्नका लागि गाविस स्तरीय पूर्ण सरसफाइ रणानीतिक योजनाको आवश्यकता महशुस गरी यो रणनीतिक योजना तयार गरिएको छ।

१. सोच

टकलाक गाविसमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण बासिन्दाहरुको स्वास्थ्यमा सुधार गरी समुदायको क्षमता विकास, आर्थिक समुन्नति र वातावरण मैत्री सामाज निर्माण गर्नु रहेको छ।

२. लक्ष्य

क) पूर्ण सरसफाइको लागि आवश्यक पर्ने विवरणहरु वडागत रुपमा वि.सं. .... मसान्त सम्ममा पुरा गरिने छ।

ख)........... मसान्त सम्ममा गाविसको सम्पूर्ण वडाहरु र गाविसलाइ नै पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तन भएको घोषणा गरिने छ।

ग) **टकलाक** गाविसलाई वि.स............ मसान्त सम्ममा पूर्ण सरसफाइ घोषणा गरी वि.स........ पश्चात पूर्ण सरसफाइ पश्चातको कियाकलापहरुको थालनी गरिने छ।

३. उद्देश्य

यस रणनीति तयार भएपछि निम्न उद्देश्यहरु पुरा हुनेछन्ः

क) खुल्ला दिसामुक्तलाई दिगो रुपमा अगाडि बढाउन सहयोग पुग्ने छ।

ख) व्यक्तिगत, घरायसी, सस्थागत तथा वातावरणीय सरसफाइ प्रवर्द्धन हुने छ।

ग) सस्थागत, सार्वजनिक तथा घरायसी शौचालयलाई संरचनागत रुपमा स्थायी तथा प्रयोगकर्ता मैत्री बनाउने वातावरण तयार हुने छ।

घ) स्थानीय स्रोत तथा साधनलाई योजनागत रुपमा नियमित परिचालन गरिने छ।

ड.) पूर्ण सरसफाइको लागि कार्य योजना तयार गरी तोकिएको समयमा नै घोषणा गरिने छ।

४. रणनीतिः

क) **यस** गाविसलाई वि.स..... मसान्त सम्ममा पूर्ण सरसफाइ घोषणा गरी पूर्ण सरसफाइको वानी ब्यबहार परिवर्तन भएको प्रमाणीकरण गर्ने।

ख) खुल्ला दिसामुक्त पछिको अवस्थाको विश्लेषण गरी गाविसको सरसफाइ तथा स्वच्छताका अवस्था पहिचान गर्ने।गविसमा रहेको स्रोत र साधनको पहिचान, परिचालन र परिवेश (३ प) निर्माण गर्ने।

ग) भिवाससिसि, वडा नागरिक मञ्च, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, गाविसले पूर्ण सरसफाइको अभियान अगाडि वढाउने सवैलाई समेट्नेको मुख्य जिम्मेवारी लिने।

घ) जिविस, गाविस तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरुले बार्षिक कार्यक्रम तथा वजेट विनोजित गर्नेक्रममा पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तनलाई प्राथमिकतामा राख्न पहल गर्ने।

ड.) गाविसमा भएको सार्वजनिक, सस्थागत तथा विद्यालय शौचालयहरुलाई स्थायी र स्वच्छ बनाउन शौचालय संचालन तथा मर्मतका लागि बिशेष कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने। साथै घरायसी शौचालयको अवस्था नियमित रुपमा सुधार गर्ने।

च) जिल्ला र गा. वि. स. मा रहेका विभिन्न सरकारी तथा अर्ध सरकारी कार्यालयहरु, नागरिक समाज, संचार क्षेत्र तथा पत्रकार, समाजसेवी व्यक्तिहरु, राजनैतिक संगठनहरु, खानेपानी उपभोक्ता महासंघ, विद्यालय,नीजि क्षेत्र, सामुदायिक वन, महिला सञ्जाल, दलित सञ्जाल, जनजाति सञ्जाल, गैर सरकारी

संस्थाहरु तथा विभिन्न निकायहरुसागको सहकार्य, समनवय, जिम्मेवरी बााडफााड गरी पूर्ण सरसफाइ अभियान लाई अघि बढाउने ।

छ) गााउ वस्ती, टोल, वडा, विद्यालयहरुले पूर्ण सरसफाइ अभियान सफल पार्न कार्य योजना सहित सकिय रुपमा संलग्न हुने र साथै भिवाससिसिको निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्न जिम्मेवारी वहन गर्ने ।

ज) सस्थागत तथा संरचनागत रुपमा कार्य योजना निर्माण, वजेट ब्यवस्थापन, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा समिक्षा प्राणली वनाउने ।

झ) पूर्ण सरसफाइको अभियान असहयोग गर्ने व्यक्ति, सस्था वा समूहलाई सहि दिशामा लेराउन गाविसले थप नियमहरु आवश्यकता अनुसार वनाउने र अनुमोदन गरि लागु गर्ने ।

ञ) प्रोत्साहन, सम्मान, पुरस्कारको माध्यमवाट पूर्ण सरसफाइको अभियानलाई तीव्रता दिइने छ भने दण्ड, सजाय, जरिवनाको नीतिको माध्यमबाट पूर्ण सरसफाइ अभियानमा आएको प्रतिकूल वातावरणलाई सुधार गर्ने ।

ट) समुदायको अगुवाईमा पूर्ण सरसफाइ, विस्तारित समुदायको अगुवाईमा पूर्ण सरसफाइ तथा विद्यालयको अगुवाइमा पूर्ण सरसफाइ अबधारणाहरुलाई मुख्य आधार मानी पूर्ण सरसफाइ अभियान संचालन गर्ने ।

५. कार्यनीति

क) गाविसमा संचालन गरिन सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्वन्धी कियाकलापहरु एकिकृत रुपमा संचालन गर्न सवै सरोकारावालाहरु वीच प्रत्येक महिनाका एकपटक वैठक वस्ने ।

ख) गाविसमा भएको स्रोत साधानको पहिचान गरि गाविसको योजना तयार तथा अद्याबधिक गर्ने ।

ग) गाविस तहको योजनालाई आधार मानी प्रत्येक वडा, विद्यालयहरुले संरचनागत रुपमा अघि वढने । उनीहरुको क्षमता विकासको लागि सचेतना तथा अभिमुखीकरण गर्ने । विषयबस्तु , कार्य योजना र अनुगमनको ढााचाको वारेमा प्रष्ट पार्ने ।

घ) वडा तथा गाविस तहमा नियमित वैठक वस्ने । प्रत्येक वैठकमा कम्तीमा महिनभरि भएको प्रगति, भोग्नु परेको समस्या, सम्भावित चुनौति, सामाधानको उपाय र आगिम महिनाको लक्ष्यहरु विवरण पेश गर्ने ।

ड.) जिल्लाले निर्धारित गरेको पूर्ण सरसफाइको सूचकहरुको विवरण राख्ने, अद्याबधिक गर्ने र भिवाससिसिले यसको अवस्थाको लेखाजोखा गरि आवश्यकतानुसार थप कदम चाल्ने ।

च) गाविस स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति (भिवाससिसि) को नाममा गाविसमा सरसफाइ कोष स्थापना गर्ने र कोष परिचालन गरि एकिकृत रुपमा कार्यक्रम संचालन गर्ने । यसको लागि प्रत्येक वर्ष कुन कुन संघ सस्थाले कति रकम विनियोजित गर्ने भन्ने कुरा भिवाससिसि र सरोकारावालाहरुको भेलावाट निर्णय गर्ने ।

छ) सरसफाइ तथा स्वच्छता र शौचालय सम्वन्धी सामाग्री सजिलैसागै समयमै सस्तो र विकल्प सहित प्राप्त गर्न व्यवसायीहरुसंग सहकार्य गर्ने । गाविस हाताभित्रै प्यान, पाइप, सिमेन्ट, रड, हर्पिक, ब्रस, सावुन, टुथपेष्ट, काइयो, नेल कटर उपलब्धताको ब्यवस्था गर्ने त्यस्तैगरि सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी स्रोत व्यक्ति, चर्पी निर्माण, रिड. तथा प्यान वनाउने मिस्त्री तयार गर्ने ।

ज) स्वास्थ्य तथा शारीरिक अध्ययन गराउने शिक्षक, गाविस सचिव, स्वास्थ्य चौकीका इन्चार्ज, गाविसमा कार्यरत बिकाससाग सम्वन्धित कर्मचारी, गैर सरकारी सस्थाको सामाजिक परिचालकहरु, महिला स्वास्थ्यकर्मी, क्लवका प्रतिनिधीहरु र यस्तै अन्य व्यक्तिहरुलाई स्रोत व्यक्ति तयार गर्ने ।

झ) वडा नागरिक मञ्चले वडा वास सिसिको भूमिका समेत निर्वाह गर्ने सो मञ्चले आ आफ्नो वडामास्थानीय स्तरका उत्प्रेरकहरु तयार तथा परिचालन गर्ने । वडा नागरिक मञ्चले वडाको सरसफाइको नेतृत्व, कार्य योजना कार्यान्वयन, मानवीय स्रोतको परिचालन, कार्य योजना अद्यावधिक गर्ने तथा अनुगमनका कामहरु गर्ने ।

ञ) भिवाससिसिससाग समन्वय गरि सम्वन्धी वडाका वडा नागरिक मञ्चले हरेक घरको सम्पूर्ण नामावली अभिलेख राखी सरसफाइ कार्ड वितरण गर्ने । पुर्ण सरसफाइ भएपछि पूर्ण सरसफाइको प्रमाणीकरण गर्न स्टीकर टास्ने । गा. वि. स.मा कुनैपनि किसिमको सेवा सुविधा र सिफारिस लिन आउादा घरमा पूर्ण सरसफाइको सूचक पुरा भए नभए वा कति वटा पुरा भएको जनाकारी लिने । तोकिएको समयसम्म पुरा

भएको प्रमाण पेश नगर्ने घरधुरीहरुलाई गा.वि.स. वाट दिईने सेवा सुविधा तथा सिफारिसको सन्दर्भमासमयमै बिस्तृत छलफल गर्ने ।

ट) स्वास्थ्य चौकिमा सरसफाइ डेस्क स्थापना गर्ने र सेवा लिन आउने विरामी तथा उसको साथमा आउने परिवारका सदस्यलाई पूर्ण सरसफाइ सम्वन्धि जानकारी दिने र साथै प्रत्येक विद्यालयहरुमा सरसफाइ नमूना टेबल राखी सचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।

ठ) पूर्ण सरसफाइ घोषणाको लागि गााउ, टोल , वडाहरु वीच प्रतिस्पर्दा गराउने र घोषणा गरेको आधारमा प्रोत्साहनका व्यवस्था गर्ने । त्यस्तैगरि गा वि स स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको निर्णयानुसार अन्य पुरस्कार तथा प्रोत्साहन दिनुपर्ने व्यक्ति, सस्था वा समूह पहिचान गरि पुरस्कृत गर्ने ।

ड) पूर्ण सरसफाइ घोषणाको प्रतिवद्धता तयार पारी घोषणाको दिन सम्पूर्ण समुदायहरुलाई प्रतिवद्धता ब्यक्त गर्न लगाउने र सोही पूर्ण सरसफाइलाई स्थायीत्व दिने ।

६. स्रोत र साधनको व्यवस्थापन

क) मानवीय स्रोत साधान पहिचान र परिचालन

- गा. वि. स स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति
- वडामा बडा नागरिक मञ्चहरु
- गाविस स्तरीय सञ्जालहरु
- शिक्षक शिक्षिका, विद्यार्थी, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ तथा जुनियर रेडक्रस र बाल क्लव
- गा. वि. स. भित्र रहेका सरकारी, गैर सरकारी सस्था, विकाससाग सम्वन्धी निकायहरुका प्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरु
- पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धि उत्प्रेरकहरु
- महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका
- सामाजिक परिचालकहरु
- सहकारी सस्थाहरु
- धार्मिक तथा सास्कृतिक समूह तथा ती समूहका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरु
- स्थानीय स्तरमा गठित समूहमा आवद्ध व्यक्तिहरु (आमा समूह, महिला समूह, बालक्लव, आदि)
- राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, उप शाखा एवं त्यसका सदस्यहरु
- सुरक्षा निकाय,
- दातृ निकाय र त्यससंग आबद्ध ब्यक्ति तथा सस्थाहरु
- स्थानीय तहका दक्ष मानवीय स्रोतहरु जस्तैः सिकर्मी, डकर्मीहरु, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्वन्धी स्रोत व्यक्तिहरु
- स्थानीय व्यवसायी, व्यापारीहरु तथा निर्माण व्यवसायी
- नागरिक समाज
- संचार गृह तथा पत्रकारहरु
- सार्वजनिक यातायात कर्मचारी तथा चालकहरु

ख) आर्थिक स्रोत साधन पहिचान र परिचालन

क. स.	निकायहरु	वार्षिक वजेट
१	गा.वि.स.को सरसफाइ कोष	
२	गा.वि.स को वार्षिक सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्वन्धी कार्यक्रम	
३	समपुरक कोषहरु	
४	वन उपभोक्ता समिति	
५	वडाहरुवाट संकलन	
६	जरिवाना संकलन	
७	सहयोग (दान,चन्दा, पुरस्कार आदि)	
	जम्मा	

७. यस गाविसको विद्यमान चुनौती तथा अवसरहरुः

क) चुनौतीहरु

- भिवाससिसिको नियमित वैठक, कार्य योजनानुसार कियाकलाप संचालन, वार्षिक बजेटको वातावरण सृजना जस्ता गतिविधीमा निर्वाह गनुपर्ने भूमिका ।
- प्रत्येक घरधुरीमा भएको शौचालयको मर्मत सभांर तथा स्तरोन्नती, नयाा निर्माण भएको घरधुरी तथा वसाइ सराइ घरधुरीमा शौचालयको सुनिश्चिता ।
- सस्थागत तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा रहेका शौचालय र सरसफाइ तथा स्वच्छताको दीगोपना गर्दै अवस्थामा सुदृढीकरण ।
- सावुन पानीले हातधुने, घरायसी पानी शुद्धिकरणका विधी अपनाई पानी पिउने तथा ब्यक्तिगत सरसफाइ कायम राख्ने सन्दर्भमा व्यक्तिगत तहमा चेतना अभिवृद्धि ।
- गाबिस तथा वडातहमा तयार भएको कार्य योजना तथा अनुगमन प्रणालीको कार्यान्वयन र प्रभावकारिता ।
- पूर्ण सरसफाइको अभियान प्रत्येक घरदैलो, विद्यालय र संघ सस्थाहरुको संलग्नता र परिवर्तनको लागि जिम्मेवारी लिने ।
- तोकिएको समयसीमा भित्रै वडा तथा गाविसलाई पूर्ण सरसफाइयुक्त क्षेत्र घोषणा ।

ख)अवसरहरु

- गाविसमा एक चरणको सरसफाइ अभियान सफल भै खुल्ला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भएको र सरसफाइ तथा स्वच्छता अभियानले निरन्तरता पाएको ।
- गाविसस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति र वडामा वडा नागरिक मञ्चले वडा सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्यव समितिको रुपमा जिम्मेवारी वहन गर्न सक्ने अवस्था रहेको ।
- गाविसभित्र रहेको सम्पूर्ण निकायहरु खुल्ला दिसामुक्त अभियानमा सकिय रुपमा सहभागि भएकोले खुल्ला दिसामुक्तको दीगोपना र पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तन सम्वन्धी जानकारी हासिल गरेको ।
- पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तनको अभियानलाई संचालन गर्न सहयोगी निकाय र गाविसभित्र पनि मानवीय स्रोत तयार भै सकेको ।
- स्थानीय निकाय र स्थानीय समुदायको अगुवा र अपनत्व वहन गरेकोले अभियान लामो समयसम्म व्यक्तिगत तहसम्म पुग्ने ।
- गाविसभित्रका वासिन्दाहरुको सरसफाइ तथा स्वच्छताको सचेतनाको स्तर दिन प्रति दिन वढदै गएको ।

- स्वयं राष्ट्रले पनि सरसफाइ तथा स्वच्छताको विषयवस्तुलाई आधारभूत सवालको रुपमा लिई मातहतको निकायलाई सक्रिय रुपमा जिम्मेवारी वहन गर्न निर्देशन दिएको ।
- गा.वि.स.मा विभिन्न किसिमका सामुदायिक संघ संस्थाहरु, आमा समुह, वाल क्लवहरु, महिला समुहहरु तथा जातीय संगठनहरु कार्यरत रहेकाले तिनीहरुलाई सरसफाईको क्षेत्रमा परिचालन गर्न सकिने ।

८. अनुगमन र मूल्यांकनः

गाविसमा पूर्ण सरसफाइको अभियान प्रभावकारी रुपले संचालन तथा सफल वनाउन जिल्ला तह, गाविस तह, वडा तह र स्थानीय समुदायहरुको तहवाट अनुगमन गरिने छ। गाउं स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिले आबश्यकतानुसार तहगत अनुगमन तथा मुल्यांकन समिति वनाउने छ। सो समितिले नियमित अनुगमन गर्ने छ । अनुगमन तथा मुल्याकंन गर्नका लागि विधिहरु निर्धारण गरि ब्यक्तिगत, घरायसी तथा सस्थागत तहमा पूर्ण सरसफाइका सूचकहरु पुरा भए नभएको अनुगमन गर्ने छ । अनुगमनको लागि पूर्ण सरसफाइको सूचक तथा विस्तारीत सूचक सहित फारम तयार गरिने छ। अनुगमन तथा मुल्यांकन समितिले फारम भरि प्रतिवेदन तयार गर्ने छ । सोही प्रतिवेदनलाई आधारमानी आगमी दिनमा गरिने क्रियाकलापहरु निर्धारण गरिने छ।

९. पूर्ण सरसफाइ पश्चातको क्रियाकलापहरुः

खुल्ला दिसामुक्त घोषणा पश्चात घोषणालाई दीगो बनाउने र पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तनको अभियानलाई तीव्रता दिइ पूर्ण सरसफाइयुक्त क्षेत्र बनाउनु हो। पूर्ण सरसफाइ तथा आनीवानी परिवर्तन क्षेत्र घोषणा पश्चात पनि सरसफाइ तथा स्वच्छताको अभियान सम्पन्न भएको हुदैन । तसर्थ पूर्ण सरसफाइलाई दीगोपना र घोषणा गर्दा सूचकको रुपमा नभएको अन्य सरसफाइ तथा स्वच्छताको क्रियाकलापलाई समेट्दै वातावरण मैत्री सरसफाइ तथा स्वच्छता र अर्ध शहरमुखी बिशेषताका सरसफाइ तथा स्वच्छताको अभियानलाई निरन्तरता दिनुपर्छ।

यसको लागि शौचालयको स्तरीकरण तथा प्रयोगकर्ता मैत्री, भान्साको फोहोरवाट आफैले मल वनाउने, प्लाष्टिकलाई छुट्टै जम्मा गरी बिक्री वा निर्धारित स्थलमा जम्मा गर्ने, बैकल्पीक उर्जाको प्रयोग, फोहोर मैला व्यवस्थापन, खानेपानीको मुहान संरक्षण, पानीको गुणस्तर परिक्षण, पोखरीहरुको संरक्षण, प्लाष्टिक झोला निषेध, स्यानिटरी ल्याण्डफिल्ड साइट, स्थानीयस्तरमै सरसफाइ सामाग्रीको व्यवस्थापन, ढलको व्यबस्था, नियमित बजेट र सस्थागत क्रियाकलाप आदि क्रियाकलापहरु अगाडि बढाइने छ।

पूर्ण सरसफाइको लागि वडा / गाविस तहको कार्ययोजना

क्र. सं	क्रियाकलाप	मिति/ अवधी	जिम्मेबारी	
			मूख्य	सहयोगी
१	गाविस सचिवसंग भेटघाट गरि VWASHCC को बैठकको मिति निर्धारण गर्ने			
२	VWASHCC को बैठक खुला दिसा मुक्त घोषणा पछिको अवस्थामाथि छलफल			
३	गाविसका सबै घरधुरीहरूको सरसफाइ सम्बन्धी तथ्यांक संकलन			
४	गाविसस्तरीय पूर्ण सरसफाइ सम्बन्धी कार्ययोजना निर्माण तथा जिम्मेबारी बांडफांड			
५	वडा नागरिक मंचको बैठक र वडा वास सि सि को जिम्मेबारी सम्बन्धी निर्णय गर्ने			
६	वडा नागरिक मंचलाई अभिमुखिकरण			
७	वडा वास सिसि/ वडा नागरिक मंचको नेतृत्वमा वडा कार्य योजना निर्माण			

८	वडा तहका पूर्ण सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी छलफल तथा अन्तरक्रिया			
९	प्रत्येक महिनाको एक पटक VWASHCC को बैठक			
१०	प्रत्येक महिनाको एक पटक WWASHCC र वडा नागरिक मंचको बैठक			
११	राजनीतिक दल र VWASHCC बीच छलफल र कार्यक्रममा सहयोग गर्ने वातावरण बनाउने			
१२	आमा समूह, वन समूह, स्थानीय ल्कवहरू, जातीगत तथा सांस्कृतिक संजालहरू संग छलफल तथा अन्तरक्रिया			
१३	विभिन्न माध्यमबाट प्रचार प्रसार तिव्र गर्ने कार्यक्रम निर्धारण गर्ने जस्तै ; सार्बजनिक सूचना टाँस्ने, प्रचार प्रसार बोर्ड राख्ने, माईकिङ गर्ने, विद्यालयस्तरीय -याली आयोजना गर्ने, स्थानीय एफ्. एम्.को परिचालन गर्ने आदि			
१४	प्रत्येक विद्यालयमा संस्थागत वास समिति गठन गर्ने (शिक्षक, विद्यार्थी र अभिभावक सम्मिलित) साथै विद्यालय र विद्यार्थीको घर सम्म को दुरीलाई ध्यानमा राखि कार्य योजना तयार गर्ने			
१५	विद्यालय ब्यवस्थापन समिति, अभिभावक, शिक्षक संघ र शिक्षिका, शिक्षक संग अन्तरक्रिया र अभिमुखिकरण तालिम			
१६	महिला सामुदायिक स्वस्थ्य स्वयंसेविका तथा नागरिक समाज संग अन्तरक्रिया			
१७	प्रत्येक विद्यालयमा विद्यालयस्तरीय वाल ल्कव गठन तथा परिचालन			
१८	विद्यालयस्तरीय वाल ल्कव संग अन्तरक्रिया			
१९	गाविसस्तरीय अनुगमन समिति गठन तथा आचारसंहिता निर्माण			
२०	वडास्तरीय अनुगमन समिति गठन तथा आचारसंहिता निर्माण			
२१	गाविसस्तरीय सम्पूर्ण कार्यालयहरूमा सरसफाइ सम्बन्धी प्रचार सामाग्री टांस्ने			
२२	स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरूद्वारा घरदैलो कार्यक्रम महिनाको एक पटक			
२३	प्रत्येक महिनामा कम्तिमा एक पटक शिक्षक,विद्यार्थी र संचालक समिति द्वारा विद्यालय सेवा क्षेत्रमा घर दैलो कार्यक्रम			
२४	प्रत्येक महिना प्रत्येक वडाले पूर्ण सरसफाइको सूचक कुन कुन घरले पुरा गरे गरेनन् तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने			
२५	प्रत्येक महिनामा संकलन गरेको तथ्यांक सार्बजनिक स्थल र गाविसमा टाँस्ने			
२६	प्रत्येक वडा र गाविसको पूर्ण सरसफाइको घोषणा गर्ने मिति उल्लेख गर्ने			
२७	सर्व प्रथम पूर्ण सरसफाइ क्षेत्र घोषणा गर्ने वडा तथा विद्यालयलाई सम्मान र कदर			
२८	सरसफाइ परिचयपत्र वितरण			
२९	पूर्ण सरसफाइ घोषणा पश्चातको बारेमा बैठक बस्ने			

पूर्ण सरसफाइ घोषणा प्रकिया